

Obsah

A1. ÚVOD.....	2
A2. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA.....	4
A3. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE.....	5
A3.1. Geomorfologia a geologia územia.....	5
A3.2. Klimatické podmienky územia.....	6
A3.3. Pedologické podmienky územia.....	7
A3.4. Rastlinstvo, živočíšstvo.....	7
A3.5. Nerastné suroviny.....	8
A3.6. Hydrologické pomery.....	8
A3.7. Súčasná krajinná štruktúra.....	8
A3.8. Ochrana prírody.....	9
A4. SOCIO-GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE, SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA ÚZEMIA, ROZVOJOVÉ OSI.....	11
A5. ĽUDSKÉ ZDROJE, TRH PRÁCE.....	13
A5.1. Prírodný pohyb obyvateľstva.....	15
A5.2. Mechanický pohyb obyvateľstva.....	17
A5.3. Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.....	18
A5.3.1. Nezamestnanosť.....	21
A5.3.2. Mzdy.....	24
A5.3.3. Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia.....	25
A6. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND, DOMÁCNOSTI AKO SPOLOČENSKÉ JEDNOTKY.....	26
A7. INFRAŠTRUKTÚRA.....	31
A8. HOSPODÁRSKO-EKONOMICKÝ POTENCIÁL OBCE.....	34
A8.1. Poľnohospodárstvo.....	34
A8.2. Priemysel.....	35
A8.3. Trhové služby, maloobchod.....	36
A8.4. Podnikateľská aktivita.....	36
A8.5. Cestovný ruch.....	37
A9. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ OBCE.....	41
A10. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	46
A11. ROZVOJ VIDIEKA.....	49
A12. FINANCOVANIE OBCE, MAJETKOVÁ A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA OBCE.....	51
B. SWOT ANALÝZA POTENCIÁLU ROZVOJA OBCE.....	54
B1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie.....	54
B2. Bytový fond, technická infraštruktúra.....	54
B3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra.....	56
B4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.....	56
C. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE.....	57
C1. Strategická vízia obce Marcelová.....	62
C2. Strategický program.....	63
D. AKČNÝ PLÁN OBCE MARCELOVÁ NA OBDOBIE 2010-2016.....	69
E. INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE.....	74
F. ZÁVER.....	76
G. PRÍLOHY.....	77
G1. Vybrané rozvojové aktivity obce v období 2006-2010.....	77
G2. Vybrané rozvojové aktivity obce Marcelová v období 1990-2005.....	79
G3. Monitorovanie rozvoja obce – vybrané ukazovatele kvality dobrého riadenia rozvoja územia.....	81
G4. Fotodokumentácia.....	83
G5. Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu.....	85

AI. Úvod

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Strategický dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová na základe zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja bol vypracovaný v roku 2006. Aktualizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová bola realizovaná v roku 2010 podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Cieľom predkladanej práce je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Marcelová – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho a sociálneho rozvoja daného územia, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnúť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Tento programový dokument je previazaný so sektorovými operačnými programami prioritných odvetví rezortov v rámci Národného plánu regionálneho rozvoja SR a Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013, ako aj Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008-2015, Územným plánom veľkého územného celku Nitriansky kraj a Územným plánom obce Marcelová. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová bol vypracovaný na základe metodiky, ktorú vydalo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Pri vypracovaní programového dokumentu boli zohľadnené aj priority Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013, ako aj jeho strategický cieľ: výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Do stratégie rozvoja obce Marcelová taktiež boli zakomponované ciele a priority 4 rozvojových osí Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený strategický cieľ SR rozvojová stratégia obce – vychádzajúc z Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013 – je postavená na troch strategických prioritách a ich troch cieľoch, ktoré sa budú snažiť prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2007-2013 naplniť.

Strategické priority Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová vychádzajúc z Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013

Strategická priorita	Cieľ strategickkej priority
1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť	Zvýšenie hustoty vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb
2. Vedomostná ekonomika	Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
3. Ľudské zdroje	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej ekonomiky a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Marcelovej, čo bude potom realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

A2. Vymedzenie riešeného územia

Územie obce je územný celok, ktorý tvoria 2 katastrálne územia, a to katastrálne územie Marcelová a katastrálne územie Krátke Kesy.

Obec Marcelová sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov obec Marcelová sa nachádza v obvode/okrese Komárno.

Základné charakteristiky obce Marcelová

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501239
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSC	946 32
Telefónne smerové číslo	035
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1353
Nadmorská výška obce - v m	112
Celková výmera územia obce [m ²]	35 749 571
Hustota obyvateľstva na km ²	108

Mapa 1: Poloha obce Marcelová na Slovensku vo vzťahu k hlavnému mestu, krajskému centru a obvodnému/okresnému mestu

A3. Fyzicko-geografická poloha obce

A3.1. Geomorfologia a geologia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Riešené územie – územie obce Marcelová – sa nachádza na hranici celkov Podunajská rovina a Podunajská pahorkatina (väčšia časť územia – severovýchodná časť – patrí do Podunajskej pahorkatiny, v rámci nej do oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška územia obce sa pohybuje medzi 109-216 m n.m..

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad väčšej časti – severnej polovice – riešeného územia je tvorený kvartérnymi pleistocénnymi formami: spraše a sprašové hliny, viate piesky a pieskové duny, fluviálne štrkopieskové terasy (prevažne risské). Do južnej polovice k.ú. obce zasahujú aj kvartérne holocénne nivné sedimenty.

Základné kvartérne útvary územia obce:

- fluviálne sedimenty stredných terás so sprašovým krytom (riss),
- fluviálne sedimenty stredných terás (riss),
- fluviálno-nivné sedimenty (holocén),
- viate piesky (würm až holocén),
- nesúvislé plytké stráňové a podstráňové sedimenty na nespevnených neogénnych sedimentoch¹.

V riešenom území sa vyskytujú tieto základné typy reliéfu:

- ⇒ reliéf nížinných pahorkatín (najsevernejšia časť územia obce),
- ⇒ reliéf zvlnených rovín,
- ⇒ reliéf rovín a nív (najjužnejšia časť územia obce).

Na základe exogénnych procesov väčšia časť k.ú. obce (severná polovica) je akumuláčno-eróznym reliéfom s nasledujúcimi subtypmi:

- ⇒ fluviálno-eolický reliéf – fluviálno-eolická zvlnená rovina - reliéf so slabým uplatnením litológie,
- ⇒ fluviálno-eolický reliéf – fluviálno-eolická zvlnená rovina - reliéf s nepatrným uplatnením litológie,
- ⇒ proluviálno-eolický reliéf – proluviálno-eolická zvlnená rovina - reliéf so slabým uplatnením litológie.

Na základe exogénnych procesov menšia časť k.ú. obce (južná polovica) je akumuláčným reliéfom s nasledujúcim subtypom:

- ⇒ fluviálny reliéf – fluviálna rovina – reliéf s nepatrným uplatnením litológie.

Z hľadiska hydrogeologického podklad väčšej časti riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky význačnejších terás a náplavových kužeľov - priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá. V južnej polovici riešeného územia sa však nachádzajú aj kvartérne piesky a štrky prekryté sprašou (priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová - veľmi dobrá), ako aj kvartérne pokryvy viatych pieskov a duny (priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová –

¹ Tvoria najsevernejšiu časť riešeného územia.

dobrá až slabá). V najsevernejšej časti riešeného územia podklad tvoria neogénne súvrstvia ílov, slieňov a pieskov (mladší neogén) prekryté sprašou (priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá až slabá).

Typ podzemnej vody dopĺňanej: na väčšine riešeného územia striedavo podzemnými vodami zo susedných území a zo zrážok, kým na menšej časti územia – v najsevernejšej časti územia – menej ako 30% zo zrážok.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska.

A3.2. Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Tab. 1: Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu (v °C)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok	Amplitúda
Teplota (°C)	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	19	20,5	19,6	15,7	10	5	0,6	9,9	22,6

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Tab. 2: Priemerný počet dní so zrážkami 1,0 mm a viac

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	6,9	6,9	6,8	6,7	8,1	7,6	7,3	6,9	4,9	7,0	8,8	8,5	86,4

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Tab. 3: Priemerné mesačné a ročné úhrny zrážok (v mm)

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Zrážky (mm)	32	33	37	43	56	62	60	48	42	48	50	44	555

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Tab. 4: Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
Priemerný počet dní	13,3	11,1	3,6	-	-	-	-	-	-	-	0,4	6,6	35,0

Prameň: Lukniš a kol. (1972)

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

A3.3. Pedologické podmienky územia

V k.ú. obce prevládajú piesočnato-hlinité, hlinito-piesočné a piesočné pôdne druhy. Miestami sa však (popri severnej a južnej hranici riešeného územia) vyskytujú aj hlinité pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je slabá.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú:

- černozeme karbonátové a černozeme, sprievodné regosoly (na karbonátových pieskoch miestami s tenkým prekryvom spraši),
- regosoly až černozeme prevažne na karbonátových pieskoch,
- čiernice karbonátové a čiernice glejové, sporadicky zasolené alkalické pôdy,
- černozeme slabo glejové, prevažne karbonátové, sprievodné čiernice a čiernice glejové (na starých fluvialných sedimentoch).

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – v riešenom území sa nachádzajú produkčné pôdy.

A3.4. Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fyto geografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdných a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinávratenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v severnej polovici riešeného územia predstavujú dubové, cerovo-dubové lesy, dubovo-hrabové lesy a ponticko-panonské dubové lesy. V južnej polovici územia obce potenciálnu prirodzenú vegetáciu tvoria jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

A3.5. Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov a pieskov nadregionálneho významu.

A3.6. Hydrologické pomery

Územie obce Marcelová patrí do povodia toku Dunaj. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum).

Režim podzemnej vody v riešenej oblasti ovplyvňuje spomenutý veľtok - Dunaj.

Cez riešené územie preteká viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov – Patinský kanál, Konopný kanál, Chotínsky kanál, Sedmerovský kanál, Radvanský kanál, Lieskovský kanál. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Riešené územie je bohaté na geotermálne vody, ktoré predstavujú veľký potenciál pre využívanie v poľnohospodárstve (na vykurovanie skleníkov, fóliovníkov) a v cestovnom ruchu (na zabezpečenie termálneho kúpaliska).

Tab. 5: Zdroje geotermálnych vôd s využitelným tepelným výkonom nad 0,85 MW

Lokalita	Označenie vrtu	Hĺbka m	Výdatnosť l/s	Teplota °C	Mineralizácia g/l
Marcelová	GMT-1	1763,5	8,3	56,0	90,0

Prameň: Správa o stave ŽP Nitrianskeho kraja k roku 2002, 2003

A3.7. Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, so sústredenými vidieckymi sídlami. Na väčšine územia obce ide o nížinnú rovinnú oráčino-lúčno-lesnú krajinu, popri ktorej na malej ploche sa vyskytuje aj nížinná pahorkatinová oráčino-lesná krajina, ako aj nížinná rovinná oráčinovú krajinu.

Tab. 6: Štruktúra využitia zeme (v m²)

Obec	Celková výmera	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy	Ostatné plochy
Marcelová	35 749 571	27 324 775	3 640 531	2 077 361	2 194 802	512 102

Poznámka: Údaje k 1.1.2004

Prameň: VÚGK, 2005

A3.8. Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

V riešenom území sa nachádzajú 2 územia zaradené do národného zoznamu území európskeho významu na základe výnosu Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. júla 2004:

⇒ Marcelovské piesky

Výmera lokality: 45,69 ha

Katastrálne územie: Okres Komárno: Krátke Kesy, Marcelová, Radvaň nad Dunajom

Vymedzenie stupňov územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 2

Katastrálne územie: Marcelová

Parcely: 1916/3, 1916/4

Stupeň ochrany: 3

Katastrálne územie: Krátke Kesy

Parcely: 1897/52-časť, 1898/1, 1899/1, 1899/2

Katastrálne územie: Radvaň nad Dunajom

Parcely: 2706/10, 2706/9

Časová doba platnosti podmienok ochrany: od 1.1. do 31.12. každého roka

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch (6260) a z dôvodu ochrany druhu európskeho významu: syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*).

⇒ Pohrebište

Výmera lokality: 85,83 ha

Katastrálne územie: Okres Komárno: Marcelová

Vymedzenie stupňov územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území:

Stupeň ochrany: 3

Katastrálne územie: Marcelová

Parcely: 3141, 3264, 3840/2, 3840/4, 3840/5, 3843/3, 3848/5, 3848/7, 3848/8, 3851/1, 3851/2, 3877/5

Stupeň ochrany: 4

Katastrálne územie: Marcelová

Parcely: 2785/1, 2979, 3004/1, 3183/1, 3227, 3850

Stupeň ochrany: 5

Katastrálne územie: Marcelová

Parcely: 2784/1, 3005, 3130/1, 3133, 3137, 3139/1, 3139/2, 3139/3, 3157, 3183/2, 3183/3, 3183/4, 3844/1, 3844/2, 3845/1, 3846, 3847, 3848/6

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0) a z dôvodu ochrany druhov európskeho významu: býčko (*Proterorhinus marmoratus*), korytnačka močiarna (*Emys orbicularis*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), hraboš severský panónsky (*Microtus oeconomus mehelyi*) a vydra riečna (*Lutra lutra*).

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny na území obce Marcelová sa nachádzajú 3 prírodné rezervácie.

- Pohrebište – prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na katastrálnom území obce Marcelová. Za PR bola vyhlásená v roku 1993 z dôvodu, že je významnou lokalitou z ornitologického hľadiska - refúgium vodného a močiarného vtáctva, cenný biotop pôvodnej pobrežnej a močiarnnej vegetácie. Celková výmera PR je 69,3296 ha.
- Kurta - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Marcelová (k.ú. Krátke Kesy). Za PR bola vyhlásená v roku 2002 z dôvodu zabezpečenia ochrany druhovo neobyčajne bohatých spoločenstiev a zvyškov dubového xerotermofilného lesa ponticko-panónskeho na viatych pieskoch a sprašových hlinách Hurbanovských terás. Celková výmera PR je 10,15 ha.
- Marcelovské piesky - prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Marcelová. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu lokality s bohatým výskytom psamofytných taxónov rastlinstva na Podunajskej nížine. Celková výmera PR je 4,4695 ha.

A4. Socio-geografická poloha obce, sídelná štruktúra územia, rozvojové osi

Obec Marcelová má výmeru 3575 ha a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni obvodov/okresov do obvodu/okresu Komárno (leží v jeho strednej časti).

Obec Marcelová zo severu a zo západu susedí s obcami Svätý Peter a Mudroňovo, z východnej strany s obcami Šrobárová, Modrany a Virt, z juhu s obcou Patince, zo západu s obcou Iža.

Charakter osídlenia v mikropriestore obce je bodový v poľnohospodárskej krajine. Obec je typovo skupinová cestná dedina. Centrálnym rozvojovým pólom sídelnej štruktúry priestoru obce je mesto Komárno (leží približne v 16 km vzdialenosti na juhozápad od obce).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Obec Marcelová leží v priestore rozvojovej osi druhého stupňa:

- **ponitrianska rozvojová os: Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno.**

Poloha obce voči rozvojovým pólom prvého stupňa ako Komárno (37 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) a Nové Zámky (45 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 rovnako je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec je vzdialená od tých miest na 17, resp. 31 km.

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) začína ovplyvňovať stále silnejšie aj maďarské mesto Komárom (20 tisíc obyvateľov) a jeho zázemie (značná časť pracovnej sily obce už pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Obec je súčasťou dvoch euroregionálnych združení:

- Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ,
- Euroregión Dunaj.

Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI). Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladení rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,

- rozvíjanie vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladienie územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladienie rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovanie spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutie úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EU,
- vytvorenie podmienok výmeny informácií a zabezpečenie ich toku,
- vypracovanie návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Euroregión Dunaj vznikol v roku 2003 v obci Neszmély, avšak je to euroregión s menším priestorovým rozšírením ako Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ: zmluvu o spolupráci podpísali obec Neszmély, Mikroregionálny rozvojový spolok okolia mesta Tata a Združenie obcí Most priateľstva. Medzi hlavnými cieľmi Euroregiónu Dunaj je zabezpečiť užšiu spoluprácu medzi obcami ležiacimi v blízkosti Dunaja: koordinovať rozvoj hospodárstva, sociálneho a kultúrneho života. Euroregión Dunaj najviac aktivít vyvíja na vytvorenie spoločných produktov cestovného ruchu v záujmovom území (výstavba „Európskej dediny“ v obciach Búč a Neszmély, čo vlastne bude skanzen európskej ľudovej architektúry) a na zabezpečenie lodnej dopravy medzi obcami ležiacimi na pravom a ľavom brehu Dunaja v danom regióne.

Okolie obce sa vyznačuje významným rurálnym charakterom. Hustota obyvateľstva mikropriestoru obce – okresu Komárno – je pod celoslovenským priemerom, priemerná hustota obyvateľstva je pod 100 osôb/km².

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti „industriálnej“ na spoločnosť „informačnú“, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Pre obce nachádzajúce sa v obvode/okrese Komárno funkciu obvodného/okresného sídla plní mesto Komárno, čo vymedzuje funkčné väzby obce Marcelová k centru Komárno.

A5. Ľudské zdroje, trh práce

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Najvyšší počet obyvateľov obec dosiahla v 80-ych rokoch minulého storočia, potom nastal mierny pokles v počte obyvateľov obce, v posledných dvoch desaťročiach však počet obyvateľov obce stagnuje. Pri SODB k 26.5.2001 obec mala 3822 trvale bývajúcich obyvateľov. K 1.1.2010 v obci bývalo 3850 osôb, čo predstavoval nárast o 28 osôb za 9 rokov.

Tab. 7: Vývoj počtu obyvateľstva

Rok	Počet obyvateľov
1950	3168
1961	3725
1970	3890
1980	3910
1991	3792
2001	3822
2002	3795
2003	3770
2004	3789
2005	3795
2006	3813
2007	3842
2008	3860
2009	3870
2010	3850

Poznámka: 1950-2001 údaje zo SODB

2002- 2010 údaje k 1.1.

Prameň: Obecný úrad, SODB 1950-2001

Poznámka: PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2001.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

V blízkej budúcnosti vplyvom očakávaného oživenia hospodárstva v obci i jej mikropriestore sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva (do roku 2012 sa očakáva intenzívnejšia výstavba rodinných domov i bytových domov, čo vyvoláva rast počtu obyvateľstva).

Tzv. pomer závislosti definovaný ako podiel populácie v poproduktívnom veku k populácii v produktívnom veku už mierne rastie (intenzívnejším nárastom sa počíta po roku 2012 ako dôsledok výraznej redukcie miery pôrodnosti po roku 1989). Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100), tak jeho hodnota (106,8) svedčí o vyrovnanej vekovej štruktúre obyvateľstva obce.

Podľa priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje relatívne dobré hodnoty, hodnota tohto ukazovateľa svedčí o silnej váhe obyvateľov v predproduktívnom veku: priemerný vek obyvateľstva obce je 35,7 rokov, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa je 36,1 rokov.

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. Podľa SODB 2001 88,5% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti, kým 9,9% k slovenskej národnosti. Podľa SODB 2001 v obci bývalo 57 obyvateľov rómskej národnosti, avšak ich reálny počet je výrazne vyšší: v riešenom území býva cca. 450 Rómov – tvoria vyše 10% populácie obce.

Podľa SODB k 26.5.2001 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckej cirkvi (tvoria 77,2% obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 93.

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

V období transformácie vzrástli príjmové a sociálne rozdiely - diferencovali sa možnosti získania bytu, objavili sa ohrozenia a obavy zo straty zamestnania, čo v konečnom dôsledku viedlo a vedie k diferencovanému prístupu k takým rozhodnutiam, ako je uzatvorenie manželstva, založenie rodiny a počet detí.

Tab. 8: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národnosti

Národnosť	Marcelová		
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	184	193	377
Maďarská	1 658	1 723	3 381
Rómska	28	29	57
Rusínska	-	-	-
Ukrajinská	-	-	-
Česká	0	2	2
Nemecká	-	-	-
Poľská	-	-	-
Chorvátska	-	-	-
Srbská	-	-	-
Ruská	-	-	-
Židovská	-	-	-
Ostatné, nezistené	4	1	5
Spolu	1 874	1 948	3 822

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 9: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Marcelová		
	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	1 426	1 523	2 949
Gréckokatolícka cirkev	0	4	4
Pravoslávna cirkev	-	-	-
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	11	9	20
Reformovaná kresťanská cirkev	354	337	691
Evanjelická cirkev metodistická	4	2	6
Apoštolická cirkev	-	-	-
Starokatolícka cirkev	1	1	2
Bratská jednota baptistov	11	22	33
Cirkev československá husitská	-	-	-
Cirkev adventistov siedmeho dňa	-	-	-
Cirkev bratská	-	-	-
Kresťanské zbory	1	1	2
Židovské náboženské obce	1	0	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	3	3
Ostatné	-	-	-
Bez vyznania	55	38	93
Nezistené	10	8	18
Spolu	1 874	1 948	3 822

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

A5.1. Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má priemernú úroveň pôrodnosti. V období 2000-2005 miera natality bola na úrovni celoštátneho priemeru – okolo 9‰.

V období 2000-2005 miera úmrtnosti v obci bola nad celoštátnym priemerom – v danom období na 1000 obyvateľov obce pripadalo ročne 10,7 zomretých (celoslovenský priemer bol 10 zomretých), t.j. miera mortality bola 10,7‰. Táto nepriaznivá vysoká úmrtnosť je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne vysoká je aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Tab. 10: Vývoj počtu narodených v obci v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet narodených v priebehu roka	42	40	33	38	27	32	36	26	46	38

Prameň: Obecný úrad

Tab. 11: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet úmrtí v priebehu roka	43	47	44	35	37	39	47	47	34	43

Prameň: Obecný úrad

Graf 1

Prameň: Obecný úrad

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2002-2009 počet narodených bol 276, kým počet zomretých bol 326), čo zapríčiňuje viac faktorov. Okrem špecifickej úmrtnosti a pôrodnosti

obyvateľov maďarskej národnosti sa medzi dôvody uvádza zhoršenie podmienok pre založenie rodiny, diferenciacia životných stratégií a orientácií mladých ľudí (sobáš prestal byť jedinou cestou osamostatnenia sa od rodičovskej rodiny) a emigrácia mladých ľudí do rozvojových pólů.

V budúcich 10 rokoch na základe prirodzeného vývoja bez vplyvu migračného salda (kladného alebo záporného) celkový počet obyvateľov obce bude mierne klesať.

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend, čo vyvoláva do určitej miery špecifická veková štruktúra maďarskej menšiny žijúcej v obci. Práve všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. Obec (ako i jej mikropriestor) v porovnaní so SR dosahuje nižšiu strednú dĺžku života aj u mužov aj u žien.

Tab. 12: Stredná dĺžka života pri narodení na rôznych regionálnych úrovniach

Územie	Muži - rok	Ženy - rok
Okres Komárno	68,63	76,02
Nitriansky kraj	68,43	76,94
SR	68,82	76,79

Prameň: SAŽP, 2003

Poznámka: údaje za roky 1998-2000

Tab. 13: Bývajúce obyvateľstvo podľa veku

Vek	Marcelová			
	Muži	Ženy	Úhrn	v %
0 - 2	54	57	111	2,9
3 - 4	57	51	108	2,8
5	32	27	59	1,5
6 - 9	88	99	187	4,9
10 - 14	131	143	274	7,2
15	26	30	56	1,5
16 - 17	78	49	127	3,3
18 - 19	65	65	130	3,4
20 - 24	180	137	317	8,3
25 - 29	156	164	320	8,4
30 - 34	147	136	283	7,4
35 - 39	147	143	290	7,6
40 - 44	160	122	282	7,4
45 - 49	135	145	280	7,3
50 - 54	89	122	211	5,5
55 - 59	94	100	194	5,1
60 - 64	65	93	158	4,1
65 - 69	63	90	153	4,0
70 - 74	47	94	141	3,7
75 - 79	33	43	76	2,0
80 - 84	18	22	40	1,1
85+	8	16	24	0,6
Nezistený vek	1	0	1	0,0
Spolu	1 874	1 948	3 822	100

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Nekoordinovaná exploatacia prírodných zdrojů, znečisťovanie ovzdušia, vody a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie

cudzorodých látok do prostredia a tým do potravinového reťazca. Nedomyšlené sceľovanie pozemkov a nie vždy odborne vyriešené odvodnenie v synergii s vyššie menovanými negatívnymi javmi podmieňujú celkové zhoršenie stavu prostredia, čo má nepriaznivý dopad na genofond rastlín a živočíchov. To všetko prispieva k celkovému zníženiu kvality štruktúry krajiny a ekosystémov a vo svojich dôsledkoch negatívne ovplyvňuje vek a zdravotný stav ľudskej populácie v tomto regióne.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – potratovosť, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Index potratovosti v mikropriestore obce (v obvode/okrese Komárno) je vyšší než celoštátny priemer. Počet živonarodených s vrodenou chybou v záujmovom regióne je tiež nad celoštátnym priemerom.

Tab. 14: Prehľad vybraných ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľstva

Región	Index potratovosti (na 100 narodených)	Živonarodení s vrodenou chybou na 10000 živonarodených	Počet hlásených ochorení tuberkulózy na 100 000 obyv.	Liečenie užívateľov drog na 100 000 obyvateľov
Okres Komárno	70,2	520,3	21,2	29,5
Nitriansky kraj	50,9	265,8	17,8	31,4
Slovensko	43,4	277,1	19,6	39,2

Prameň: HEALTH STATISTICS YEARBOOK OF THE SLOVAK REPUBLIC 2002

Tab. 15: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva

Podiel obyvateľstva:	Marcelová			Slovensko		
	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu
0 - 5	7,6	6,9	7,3	6,6	5,9	6,3
6 - 14	11,7	12,4	12,1	13,3	12	12,6
Produktívny	68,1	57,1	62,5	66,7	58,1	62,3
Poproduktívny	12,5	23,5	18,1	12,5	23,1	18
Priemerný vek	34,2	37,2	35,7	34,5	37,6	36,1

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

A5.2. Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v Komárne a v susednom Maďarsku (predovšetkým v meste Komárom). Podľa SODB 2001 285 osôb, t.j. 23,1% ekonomicky aktívnych obyvateľov obce malo svoje pracovisko v inej obci. V členení podľa pohlavia bola dochádzka žien do zamestnania mimo obce nižšia ako mužov, čo je spôsobené hlavne tým, že ženy vzhľadom na svoje materské povinnosti sú menej mobilné. V odvetvovej štruktúre hospodárstva najvyšší odchod za prácou majú priemyselná výroba a služby. Najnižší odchod za prácou je v poľnohospodárstve.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania

bývania a zamestnania. 79,4% obyvateľov obce sa narodilo v obci súčasného bydliska, čo svedčí o tom, že podiel ľudí prisťahovaných do obce je veľmi výrazný.

V období 2002-2009 do obce sa prisťahovalo 466 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odsťahovalo 341 osôb. Tieto údaje svedčia o výraznom migračnom prírastku obyvateľstva v riešenom území.

Tab. 16: Vývoj počtu odsťahovaných z obce v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet odhlásených v priebehu roka	46	35	50	42	47	32	45	35	53	37

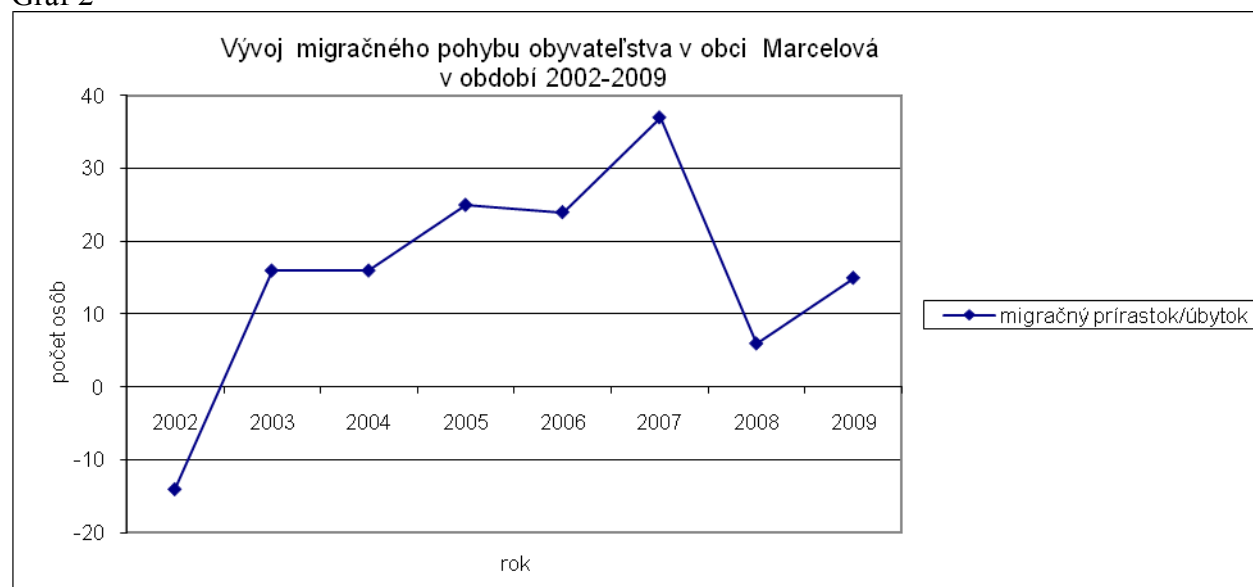
Prameň: Obecný úrad

Tab. 17: Vývoj počtu prisťahovaných do obce v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet prisťahovaných v priebehu roka	56	24	36	58	63	57	69	72	59	52

Prameň: Obecný úrad

Graf 2

Prameň: Obecný úrad

Tab. 18: Bývajúce obyvateľstvo podľa miesta narodenia

Obec	Pohlavie	Úhrn obyvateľov	Narodení v obci súčasného bydliska	
			spolu	v %
Marcelová	muži	1 874	1 521	81,2
	ženy	1 948	1 514	77,7
	spolu	3 822	3 035	79,4

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

A5.3. Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce je 48,1%, čo je takmer zhodná s celoštátnym priemerom (celoštátny priemer je 48,2%). V čase SODB 2001 v obci bolo 705 nezamestnaných, čo predstavovalo až 38,4% ekonomicky aktívnych osôb. V období 2001-

2005 počet nezamestnaných výrazne klesol, avšak v dôsledku globálnej hospodárskej krízy v súčasnosti – jeseň 2010 – miera evidovanej nezamestnanosti je zas na vysokej úrovni (okolo 23%). 19,8% obyvateľstva obce je nepracujúcim dôchodcom.

Tab. 19: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia I.

Obec	Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne						Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
		spolu	v %	z toho					
				na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní		
Marcelová	muži	1 045	55,8	0	7	0	421	306	29
	ženy	793	40,7	77	4	2	284	452	21
	spolu	1 838	48,1	77	11	2	705	758	50

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 20: Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia II.

Obec	Pohlavie	Deti a žiaci ZŠ	Žiaci a študenti			
			spolu	v tom		
				z učilišť (SOU)	zo stredných škôl	z vysokých škôl
Marcelová	muži	388	97	42	40	15
	ženy	407	76	16	47	13
	spolu	795	173	58	87	28

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

V čase SODB 2001 v obci bolo 795 detí a žiakov ZŠ a 173 študentov na stredných a vysokých školách. Podiel vysokoškolákov na celkovom počte obyvateľstva bol pod celoštátnym priemerom: len 0,7% obyvateľstva obce navštevovalo vysokú školu (celoslovenský priemer bol 1,9%).

Tab. 21: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicke aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicke aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	165	122	287	12
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	9	1	10	3
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	-	-	-	-
Priemyselná výroba	148	127	275	105
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	19	0	19	12
Stavebníctvo	74	2	76	27
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	168	172	340	57
Hotely a reštaurácie	18	32	50	19
Doprava, skladovanie a spoje	63	14	77	39
Peňažníctvo a poisťovníctvo	6	10	16	9
Nehnuteľností, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	17	12	29	12
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	66	55	121	28
Školstvo	11	52	63	13
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	16	34	50	26
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	18	13	31	7
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	247	147	394	55
Spolu	1 045	793	1 838	424

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Za posledných 10 rokov došlo k úbytku pracovných príležitostí v mnohých sektoroch hospodárstva mikroregiónu obce, v najväčšej miere v nosných výrobných odvetviach riešeného územia – v pôdohospodárstve a priemysle. Súčasnú zamestnanosť v obci (i jej mikropriestore) ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukcčných prírodných podmienok najmä proces privatizácie hospodárstva, stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví, avšak v čase SODB 2001 ešte 287 osôb stále pracovalo v primárnom sektore, t.j. 15,6% ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracovalo v poľnohospodárstve a súvisiacich službách (celkový počet EA k SODB 2001 bol 1838). Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie (tvorba nových pracovných miest v tomto odvetví v obvode/okrese Komárno je stále ešte nízka), avšak blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v meste Komárom – umožnila umiestnenie uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Tab. 22: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	511	868	1 379
Učňovské (bez maturity)	653	307	960
Stredné odborné (bez maturity)	2	3	5
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	75	29	104
Úplné stredné odborné (s maturitou)	138	180	318
Úplné stredné všeobecné	48	105	153
Vyššie	3	5	8
Vysokoškolské bakalárske	6	2	8
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	43	34	77
Vysokoškolské doktorandské	1	4	5
Vysokoškolské spolu	50	40	90
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	15	29	44
- technické	11	5	16
- ekonomické	5	3	8
- poľnohospodárske	10	2	12
- ostatné	9	1	10
Ostatní bez udania školského vzdelania	5	3	8
Ostatní bez školského vzdelania	11	10	21
Deti do 16 rokov	378	398	776
Úhrn	1 874	1 948	3 822

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje (ako aj celý obvod/okres Komárno) obec veľmi nízku vzdelanostnú úroveň. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je dôsledkom viacerých faktorov: malá mobilita obyvateľstva obce vplyvom jazykovej bariéry (tak v súčasnosti, ako aj v minulosti – jazyková uzavretosť komunity je typickou črtou záujmového územia), rurálny charakter územia (čo sa všeobecne vyznačuje podpriemernou vzdelanostnou štruktúrou, študovanie nie je rodinným príkladom), neúplný školský systém

pre obyvateľov maďarskej národnosti, nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva obce (vysoký podiel osôb v poproduktívnom veku, ktorí majú väčšinou len základné vzdelanie).

V štruktúre školského vzdelania na úrovni obce a Slovenska sú extrémne veľké rozdiely. Index vzdelanosti obyvateľov obce Marcelová nedosahuje ani polovicu celoštátneho priemeru.

Potreby našej ekonomiky a štruktúrne zmeny v technike, technológii a medzi odvetviami vyvolali analogické zmeny v sociálnej štruktúre ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

V období 1997-2004 vzrástol podiel podnikateľov, avšak sa znížil podiel družstevných poľnohospodárov. Podnikateľská aktivita v obci (ako aj v jej mikropriestore) je na relatívne dobrej úrovni – 4,6% ekonomicky aktívneho obyv. vykonáva podnikateľskú aktivitu bez zamestnanca a 4,4% ekonomicky aktívneho obyv. je podnikateľom so zamestnancami (celoslovenský priemer prvého ukazovateľa je 4,6%, celoslovenský priemer druhého ukazovateľa je 3,1%). Relatívne vysoký podiel podnikateľov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva zdôvodňuje hlavne nedostatok pracovných možností v obci (i v jej mikropriestore) – veľa ľudí sa začalo podnikat' z núdze.

Tab. 23: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa spoločenskej skupiny a podľa pohlavia

Obec	Zamestnanec pracujúci za mzdu, plat, iný druh odmeny				Členovia produkčných družstiev	Podnikatelia		Ostatní a nezistení	Ekonomicky aktívni	
	v štátnom podniku	v súkromnom podniku	v poľnoh. družstve alebo inej organizácii	u iného zamestnávateľa		bez zamestnancov	so zamestnancami		spolu	z toho robotníci
Muži	227	384	74	21	0	59	54	226	1 045	713
Ženy	197	299	66	9	1	25	27	167	793	466
Spolu	424	683	140	30	1	84	81	393	1 838	1 179
v %	23,1	37,2	7,6	1,6	0,1	4,6	4,4	21,4	100	64,1

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Podiel robotníkov na celkovom počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva je nad 64,1%, kým celoslovenský priemer je 45,4%.

A5.3.1. Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Ekonomická recesia, likvidácia veľkých zamestnávateľov a nízka reštrukturalizácia ekonomickej základne vyvolali aj v záujmovom regióne silný tlak na trh práce – miera nezamestnanosti v širšom okolí obce, v obvode/okrese Komárno bola na celoštátnom priemere v období 2004-2008 (k 31.5.2006 v obci bolo 254 nezamestnaných – o 27 osôb menej ako k 31.1.2005 –, miera nezamestnanosti bola 13,8%). V dôsledku globálnej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v mikropriestore riešeného územia - v okrese Komárno narástol, v súčasnosti je nad celoštátnym priemerom – k 30.9.2010 miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Komárno bola 15,81%, kým celoštátny priemer bol 12,42% (priemer v Nitrianskom kraji bol 11,71%). K 30.9.2010 v obci bolo 429 nezamestnaných (z toho 211 žien), miera nezamestnanosti bola nad 23%.

Najväčšie problémy súčasného trhu práce sú vysoká miera nezamestnanosti ľudí vo veku nad 40 rokov a dlhodobá nezamestnanosť (nezamestnanosť trvajúca dlhšie ako 12 mesiacov). Podľa dĺžky trvania nezamestnanosti prevláda dlhodobá nezamestnanosť.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Z hľadiska dosiahnutého stupňa vzdelania najväčšiu skupinu tvoria vyučení uchádzači o zamestnanie.

Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. 24: Základné ukazovatele o evidovanej nezamestnanosti v okresoch Nitrianskeho kraja k 30. 6. 2010

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamest. spolu	v tom				Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
			disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	vzdelávanie a príprava pre trh práce	dočasná prac. neschopnosť a OČR	absolventská prax	
Slovenská republika	2 687 048	376 769	331 655	674	36 596	7 844	12,34
z toho							
Nitriansky kraj	345 675	45 651	40 512	31	4 245	863	11,72
v tom							
Komárno	51 775	8 958	8 298	–	571	89	16,03
Levice	57 086	9 750	8 195	–	1 206	349	14,36
Nitra	81 644	6 981	6 266	–	643	72	7,67
Nové Zámky	71 147	10 041	8 959	–	865	217	12,59
Šaľa	26 834	3 014	2 764	–	208	42	10,30
Topoľčany	37 269	4 638	4 066	30	481	61	10,91
Zlaté Moravce	19 920	2 269	1 964	1	271	33	9,86

Prameň: ŠÚ SR, 2010

Tab. 25: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v obci v rokoch 2005, 2006 a 2010

Obec	Stav k 31.1.2005		Stav k 31.3.2006		Stav k 30.9.2010	
	Počet EN	Miera nezamestnanosti %	Počet EN	Miera nezamestnanosti %	Počet EN	Miera nezamestnanosti %
Marcelová	350	19,0	254	13,8	429	23,0

Prameň: UPSVAR Komárno, 2006, 2010

Tab. 26: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci Marcelová od januára 2010 do októbra 2010

Mesiac	Jan	Feb	Mar	Apr	Máj	Jún	Júl	Aug	Sep	Okt
Počet UoZ	483	495	489	470	458	429	419	419	429	431

Prameň: UPSVAR Komárno, 2010

Tab. 27: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa doby evidencie k 30.9.2010

UoZ spolu	do 3 mesiacov	4-6 mesiacov	7-9 mesiacov	10 -12 mesiacov	13-24 mesiacov	nad 24 mesiacov
429	58	32	61	42	135	101

Prameň: UPSVAR, 2010

Tab. 28: UoZ podľa klasifikácie zamestnaní k 30.9.2010

Obec	UoZ spolu	z toho										
		KZAM1	KZAM2	KZAM3	KZAM4	KZAM5	KZAM6	KZAM7	KZAM8	KZAM9	KZAM0	KZAMA
Marcelová	429	0	1	5	7	12	3	21	7	99	0	274

KZAM - klasifikácia zamestnaní podľa jednotlivých tried

A - osoby bez pracovného zaradenia	6 - robotníci v poľnohospodárstve
1 - riadiaci pracovníci	7 - remeselníci
2 - vedeckí, odborní pracovníci	8 - obsluha strojov
3 - technickí pracovníci	9 - pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
4 - úradníci	0 - príslušníci armády (profesionálny vojaci)
5 - zamestnanci v službách a obchode	

Prameň: UPSVAR, 2010

Tab. 29: Štruktúra evidovaných nezamestnaných podľa najvyššieho ukončeného stupňa vzdelania k 30.9.2010

Obec	UoZ spolu	Vzdelanie UoZ									
		Nedokončené a bez vzdelania	Základné vzdelanie	Vyučení	SOU bez maturity	SOU US s maturitou	Gymnázium	SOS s maturitou	Vyššie vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie	Vedecká výchova
Marcelová	429	38	174	133	0	33	9	33	2	7	0

Prameň: UPSVAR, 2010

Tab. 30: Veková štruktúra evidovaných nezamestnaných k 30.9.2010

UoZ spolu	Do r19	r20_24	r25_29	r30_34	r35_39	r40_44	r45_49	r50_54	r55_59	r60_
429	28	55	57	51	53	40	45	51	43	6

Prameň: UPSVAR, 2010

A5.3.2. Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. V rokoch 2001-2004 v študovanom regióne došlo k výraznému vzájomnému odchýleniu medzi vývojom produktivity práce a vývojom reálnych miezd – zatiaľ čo produktivita práce už prekonal svoju predtransformačnú úroveň, reálne mzdy ešte za touto úrovňou výrazne zaostávajú. V budúcom období sa očakáva mierne oživovanie rastu reálnych i nominálnych miezd, veď súčasná úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese/obvode Komárno dosahuje len 72,1% celoštátneho ukazovateľa.

Tab. 31: Zamestnané osoby a priemerné mesačné mzdy na rôznych regionálnych úrovniach za 1. polrok 2010

Územie	priemerná nominálna mesačná mzda (v eurách)	
	skutočnosť v sledov. období	index rovn. obdobia m.r. = 100
Spolu SR	815	103,6
z toho		
Nitriansky kraj	673	102,6
v tom okres		
Komárno	588	102,1
Levice	685	102,6
Nitra	726	103,1
Nové Zámky	608	98,9
Šaľa	776	102,6
Topoľčany	645	107,6
Zlaté Moravce	656	102,6

Prameň: ŠÚ SR, 2010

V prvom polroku 2010 priemerná mzda v obvode/okrese Komárno bola 588 EUR – pričom priemerná mesačná mzda v SR bola 815 EUR (v Nitrianskom kraji bola 673 EUR Sk – v rámci kraja v okrese Komárno bola priemerná mzda najnižšia). Nízka úroveň nominálnej mzdy v záujmovom regióne - priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Komárno bola nižšia o 227 Eur ako priemer v SR - je odrazom faktorov, ako nmoderná štruktúra hospodárstva (v regióne dominuje poľnohospodárstvo), nízka kvalifikačná štruktúra obyvateľov regiónu a nedostatok pracovných možností. Príjmy obyvateľov riešeného územia sú pod okresným priemerom.

Tab. 32: Štruktúra priemernej nominálnej mesačnej mzdy v EUR podľa hospodárskych

aktivít v okrese Komárno v roku 2009*

Okres Komárno	Priemerná nominálna mesačná mzda v EUR
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rýbolov	557.73
Priemysel spolu	588.64
Ťažba a dobývanie	..
Priemyselná výroba	567.56
Dodávka elektriny, plynu, parv a studeného vzduchu	993.44
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	687.84
Stavebníctvo	609.98
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	500.61
Doprava a skladovanie	491.01
Ubytovacie a stravovacie služby	D
Informácie a komunikácia	D
Finančné a poisťovacie činnosti	857.40
Činnosti v oblasti nehnuteľností	503.54
Odborné, vedecké a technické činnosti	785.45
Administratívne a podporné služby	452.05
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	722.50
Vzdelávanie	635.05
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	567.79
Umenie, zábava a rekreácia	534.33
Ostatné činnosti	460.29
Spolu	580.79

*) Od roku 2009 sú údaje spracované výberovým zisťovaním za podniky a organizácie s 20 a viac zamestnancami a podľa novej klasifikácie SK NACE Rev. 2, ktorá je v platnosti od 1. 1. 2008.

D – nedostupný údaj

Prameň: ŠÚ SR, 2010

A5.3.3. Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 40 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Takíto občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

A6. Domový a bytový fond, domácnosti ako spoločenské jednotky

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Jedným zo základných predpokladov na riešenie celkovej nepriaznivej situácie v regióne, ako sú nízka ekonomická aktivita obyvateľov a nepriaznivý demografický vývoj s priamym dopadom na jeho vekovú štruktúru, je vytvorenie podmienok na bývanie.

V čase SODB 2001 v obci bolo 1085 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 97,2%-ný podiel mali rodinné domy. Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 144 rodinných domov bolo neobývaných. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

Od mája 2001 došlo k veľkým zmenám v počte a štruktúre domového fondu: v období 2001-2009 bolo vybudovaných až 28 rodinných domov a 53 nájomných bytov v bytových domoch.

Vzhľadom na veľký záujem o bývanie v obci v strednodobom horizonte je potrebné vybudovať ďalšie bytové domy s nájomnými bytmi.

Tab. 33: Vývoj počtu postavených rod. domov a bytových domov v období 2000-2009

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet postavených rod. domov	7	5	8	3	4	1	2	1	2	2
Počet post. byt. domov/bytov	-	-	-	1/14	-	1/8	1/8	1/14	1/9	-

Tab. 34: Trvale obývané byty podľa druhu budovy, podľa obdobia výstavby

Obdobie výstavby	Marcelová			
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
- 1899 a nezistené	27	0	0	27
1900 - 1919	14	0	0	14
1920 - 1945	80	0	0	80
1946 - 1970	499	3	0	502
1971 - 1980	225	8	4	237
1981 - 1990	153	9	0	162
1991 - 2001	57	6	0	63
spolu	1 055	26	4	1 085
%	97,2	2,4	0,4	100
Úhrn - z toho 1996 - 2001	26	0	0	26

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 35: Charakteristika bytového fondu podľa kategórie bytov (%)

Územie	Kategórie bytov			
	I. kategória	II. kategória	III. kategória	IV. kategória
Marcelová	49,4	27,0	10,0	13,5
Slovensko	77,8	11,8	2,9	7,5

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Trvalo obývané domy vykazujú priaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je 36 rokov (celoslovenský priemer je 38 rokov). Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny

ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte bytov a ich vybavení podmienené demografickou skladbou obyvateľstva a domácností.

Vo všetkých základných ukazovateľoch úrovne bývania došlo za obdobie 1991-2001 k pozitívnemu vývoju. Priemerná veľkosť obytnej plochy v m² na 1 osobu je nad celoštátnym priemerom, v obci Marcelová na jednu osobu pripadne obytná plocha 20,8 m² (celoštátny priemer je 17 m²). Priemerný počet obytných miestností na 1 byt je 4,0 (celoštátny priemer je 3,21). Priemerný počet osôb na 1 obytnú miestnosť je 0,88 (celoštátny priemer je 0,99).

Ďalším dôležitým ukazovateľom bývania rodín je spoločné bývanie domácností. Napriek tomu, že v mnohých prípadoch ide o vzájomne želané spolužitie (tzv. viacgeneračné rodiny), spoločné bývanie je väčšinou dôsledkom nevyriešeného bytového problému. Dotýka sa to predovšetkým mladých rodín.

Úroveň bývania a jej vzťah k úrovni vybavenia bytu a jeho zariadenia do bytovej kategórie nie je taký jednoznačný ako v predchádzajúcich prípadoch. Bytový fond obce má priemerný štandard vybavenosti v porovnaní s celoštátnymi údajmi: v obci 49,4% bytového fondu patrí do 1. kategórie (do najvyššej kategórie), 27,0% bytov do 2. kategórie, 10,0% bytov do 3. kategórie, kým 13,5% bytov do 4. kategórie (na úrovni Slovenska diferenciácia predchádzajúcich ukazovateľov je nasledovná: 77,8%, 11,8%, 2,9% a 7,5%).

Spoločne hospodáriace domácnosti tvoria osoby spoločne bývajúce a spoločne hospodáriace. Na rozdiel od cenzových domácností, u ktorých hlavným a rozhodujúcim kritériom je rodinný zväzok, základom hospodáriacich domácností je prehlásenie ich členov, že hospodária spoločne.

Pri sčítaní ľudu v roku 2001 v obci bolo 1457 cenzových domácností, 1082 bytových domácností a 1209 spoločne hospodáriacich domácností. Ich vzájomný pomer je 1,35 : 1 : 1,12. Táto vyváženosť svedčí o vysokej kultúre bývania a o vysokom ekonomickom stupni samostatnosti domácností. Malý rozdiel medzi tromi uvedenými kategóriami domácností naznačuje, že v prevažnej väčšine býva v jednom byte jedna cenzová domácnosť. Vývoj počtu cenzových domácností ovplyvnil predovšetkým zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva, ale aj rast počtu ovdovených, ako aj rozvodov.

Na celkovom počte cenzových domácností podiel úplných domácností, v ktorých bývajú spolu obidvaja rodičia buď sami alebo so svojimi deťmi, sú prevládajúcim typom domácností. Ich podiel je 60,3%. Neúplné domácnosti tvoria 11,7% všetkých cenzových domácností, kým podiel jednotlivcov v rámci všetkých cenzových domácností je 24,7% (celoštátny podiel týchto domácností je 30,0%). V poslednom desaťročí došlo k nárastu počtu neúplných rodín, najmä v dôsledku stúpajúcej rozvodovosti, čo je nepriaznivým javom z hľadiska ďalšej reprodukcie populácie. Veľkostná skladba cenzových domácností ukazuje, že najrozšírenejším typom domácností je 1 členná domácnosť. Úplné domácnosti so závislými deťmi majú 32,3%-ný podiel na celkovom počte cenzových domácností.

Tab. 36: Cenzové domácnosti rodinné podľa počtu závislých detí

Počet závislých detí	Úplné rodiny		Neúplné rodiny
	ženy ekonomicky aktívne	ženy ostatné	
1	168	44	46
2	162	49	35
3	30	2	4
4+	9	6	1
Spolu	369	101	86

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 37: Základné charakteristiky domového a bytového fondu

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	1 192	6	5	1 203
Trvale obývaných domov	1 050	6	4	1 060
v %	99,1	0,6	0,4	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	0	1	0	1
bytového družstva	0	3	0	3
obce	0	0	2	2
fyzickej osoby	1 038	0	1	1 039
právnickej osoby	0	0	1	1
ostatných	12	2	0	14
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	1 048	3	4	1 055
s 3-4 nadzemnými podlažiami	2	3	0	5
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-
Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	142	0	1	143
z toho: určených na rekreáciu	1	0	0	1
Priemerný vek domu	36	21	26	36
Bytov spolu	1 199	31	5	1 235
v tom: trvale obývané	1 055	26	4	1 085
v %	97,2	2,4	0,4	100
z toho družstevné	0	8	0	8
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	0	10	0	10
neobývané	144	5	1	150
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	13	1	0	14
neobývané, určené na rekreáciu	-	-	-	-
neobývané, uvoľnené na prestavbu	11	0	1	12
neobývané, nespôsobilé na bývanie	35	0	0	35
neobývané po kolaudácii	-	-	-	-
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	6	0	0	6
neobývané z iných dôvodov	75	4	0	79
nezistené	4	0	0	4
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	712	26	4	742
drevo	-	-	-	-
nepálené tehly	249	0	0	249
ostatné a nezistené	94	0	0	94
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	14	3	0	17
2 izby	99	2	1	102
3 izby	336	15	1	352
4 izby	284	6	1	291
5+ izieb	322	0	1	323
Bývajúcich osôb	3 718	81	11	3 810
Počet CD	1 421	27	4	1 452
Počet HD	1 173	27	4	1 204
Obytné miestnosti	4 245	76	14	4 335
Počet osôb na 1: byt	3,52	3,12	2,75	3,51
obytné miestnosti	0,88	1,07	0,79	0,88
CD	2,62	3	2,75	2,62
HD	3,17	3	2,75	3,16
Obytná plocha bytu v m ²	77 906	1 109	215	79 230
Celková plocha bytu v m ²	125 466	1 675	345	127 486
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	73,8	42,7	53,8	73
- m ² celkovej plochy na 1 byt	118,9	64,4	86,3	117,5
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	21	13,7	19,5	20,8
- obytných miestností na 1 byt	4,02	2,92	3,5	4

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 38: Vybrané charakteristiky domácností podľa typu a počtu členov

Domácnosti	Domácnosti s počtom členov						Domácnosti spolu
	1	2	3	4	5	6+	
Bytové:							
s 1 CD	184	207	137	212	49	16	805
s 2+ CD	0	16	37	45	76	103	277
spolu	184	223	174	257	125	119	1 082
Hospodáriace:							
s 1 CD	259	255	177	237	58	26	1 012
s 2+ CD	0	10	22	33	60	72	197
spolu	259	265	199	270	118	98	1 209
Cenzové:							
úplné:							
bez závislých detí	0	265	79	48	10	6	408
so závislými deťmi	0	0	139	251	56	24	470
spolu	0	265	218	299	66	30	878
neúplné:							
bez závislých detí	0	54	12	8	2	9	85
so závislými deťmi	0	37	40	7	1	1	86
spolu	0	91	52	15	3	10	171
viacčlenné nerodinné	0	16	1	0	1	0	18
jednotlivci:							
vo vlastnom byte	265	0	0	0	0	0	265
v inom byte	124	0	0	0	0	0	124
podnájomníci	1	0	0	0	0	0	1
spolu	390	0	0	0	0	0	390
úhrn	390	372	271	314	70	40	1 457

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

V obci 53% trvale obývaných bytov má ústredné kúrenie lokálne, z ostatných spôsobov druhý najrozšírenejší je kúrenie pomocou kachlí. V čase SODB 2001 ani v jednom byte nebolo ústredné kúrenie diaľkové.

Z hľadiska ochrany životného prostredia má veľký význam použité palivo. V záujmovom území plynofikácia je na dobrej úrovni: v čase SODB 2001 90,6% trvale obývaných bytov používalo plyn na vykurovanie.

Tab. 39: Vybavenie trvale obývaných bytov I.

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Bytov spolu	1 085	3 810
z toho:		
s plynom zo siete	1 002	3 420
s vodovodom		
v byte	993	3 389
mimo bytu	22	78
bez vodovodu	54	294
nezistené	16	49
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	-	-
septik (žumpa)	929	3 167
so splachovacím záchodom	713	2 528
s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	939	3 158

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

V riešenom území až 910 bytov malo farebný televízor k SODB 2001, čo znamenal

83,9%-ný podiel na celkovom bytovom fonde (celoštatny priemer bol 86,6%). Vybavenosť bytov s pevnou telefónnou linkou bola 68,5%-ná (celoslovenský priemer bol 70%). Úroveň vybavenia domácností osobným automobilom bola 50,9% (celoštatny priemer bol 39,1%). Pri vlastníctve osobného počítača obec je pod celoslovenským priemerom – 9,4% obyvateľov obce má možnosť používať ho doma (celoslovenský priemer je 12,5%). Počet domácností napojených na internet je pod celoštátnym priemerom. V čase SODB 2001 len v 30 bytoch (čo predstavuje 2,8% všetkých bytov v obci) bol osobný počítač s internetom (celoštatny priemer bol 3,3%). V strednodobom horizonte bude potrebné zvýšiť dostupnosť internetu občanov obce.

Tab. 40: Vybavenie trvale obývaných bytov II.

Vybavenie domácnosti	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Samostatná chladnička	803	2 780
Chladnička s mrazničkou	490	1 761
Samostatná mraznička	651	2 296
Automatická práčka	436	1 624
Farebný televízor	910	3 236
Telefón v byte	743	2 667
Mobilný telefón	227	910
Rekreačná chata, domček, chalupa	58	184
Osobný automobil	552	2 044
Osobný počítač	93	360
Osobný počítač s internetom	30	115

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

Tab. 41: Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov

Spôsob vykurovania	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
Ústredné kúrenie diaľkové	1	1
Ústredné kúrenie lokálne	575	2 049
na pevné palivo	1	3
na plyn	571	2 025
elektrické	1	13
Etážové kúrenie		
na pevné palivo	-	-
na plyn	106	355
ostatné	2	4
Kachle		
na pevné palivo	54	283
elektrické	1	2
plynové	306	969
ostatné	4	14
Iné	36	133
Spolu	1 085	3 810

Prameň: ŠÚ SR SODB 2001

A7. Infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektivitu dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

V blízkosti riešeného územia prechádzajú významné európske dopravné ťahy:

- európsky multimodálny koridor č. VII (vodná cesta Dunaj),
- európsky multimodálny koridor č. IV (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy).

Obec má relatívne dobrú dopravnú polohu aj vo vzťahu k diaľničnému systému Európy: 45 km južne od obce, na území Maďarskej republiky prechádza diaľnica E75.

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti riešeného územia je cesta I. triedy I/64. Tento ťah v d'alekom výhľade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest – Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a oploteniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov. Pre bezpečnosť cestnej premávky je potrebné ďalej rozvíjať miestny systém chodníkov, ako aj skvalitniť miestne komunikácie. V strednodobom horizonte je potrebná rozsiahla rekonštrukcia miestnych komunikácií.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlostnej komunikácie R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

Železničná doprava

Obec Marcelová nie je priamo napojená na európsky železničný systém. Najbližšia železničná stanica je vzdialená na 7 km od obce, nachádza sa v obci Chotín na trati č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 135 je elektrifikovaná.

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Komárno (17 km),
- cesty do najväčšieho nadregionálneho centra v riešenom regióne Nové Zámky (31 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (50 km),
- cesty do krajského centra Nitra (69 km) na linke Komárno-Nové Zámky-Šurany-Nitra,
- cesty do hlavného mesta Bratislava (120 km) na linke Štúrovo-Komárno-Veľký Meder-Dunajská Streda-Bratislava.

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Nové Zámky a.s..

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútro sídelných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy.

V blízkosti riešeného územia prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, Dunajská cykloturistická cesta, ktorá má veľký medzinárodný význam.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 120 km vzdialenosti v Bratislave, resp. na území Maďarska v Budapešti. Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút.

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec má vybudovaný verejný vodovod a miestny vodný zdroj. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Od marca 2007 obec bude zásobovaná kvalitnou pitnou vodou z vodného zdroja Komárna.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť je v obci vybudovaná len čiastočne (realizovaná je len I. etapa), avšak obec má čistiareň odpadových vôd (ČOV spoločnú so susednou obcou Chotín). Vo väčšine domácností odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov, čo sa potom vyváža na ČOV.

V strednodobom horizonte je potrebné výrazne rozšíriť kanalizačný systém – aby pre všetky domácnosti a organizácie bolo možné napojiť sa na ČOV.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi. V strednodobom horizonte je potrebné realizovať výrazne zvýšenie prietoknosti jestvujúcich priekop a kanálov ich úpravou a obnovou, takto zabrániť povodniam.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

V súčasnosti obec je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá (o intenzite 125 W, 250 W) sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie.

Zásobovanie plynom

Obec je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec má dobré GSM pokrytie od všetkých mobilných operátorov: Orange a.s., T-Mobile a.s. a Telefonica O2 a.s.. V obci je dostupný aj širokopásmový internet (od viacerých poskytovateľov).

A8. Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačovali aj ukazovatele, ako priemerná mesačná nominálna mzda a vzdelanostná štruktúra pracovnej sily v predchádzajúcich kapitolách), avšak vplyvom rozvoja cestovného ruchu sa môže stať veľmi prosperujúcim vidieckym sídlom.

Širší priestor obce – obvod/okres Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo, potravinársky a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

A8.1. Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2732,5 ha, čo predstavuje 76,4% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 83,7%.

Tab. 42: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci (v m²)

Obec	Celková výmera v m ²	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Výmera v m ² pre poľnohospodársku pôdu
Marcelová	35 749 571	22 869 192	0	1 344 164	1 258 473	438 249	1 414 697	27 324 775

Prameň: VUGK, 2005

Najvýznamnejším agropodnikom riešeného územia je SUPRO Marcelová a.s., podnik zaoberajúci sa komplexnými výrobnými procesmi v rastlinnej výrobe. V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o. (napr. VITA - ZEL & company, spol. s r.o., ZEL - OVO – FRUCT, spol. s r.o., SHOGUN, spol. s r.o., RWA, spol.s.r.o.). Avšak v riešenom území viac agrosubjektov podniká ako fyzická osoba (SHR, SZČO, napr. Tibor Paulis - ZÁHRADKÁRSKE SLUŽBY).

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a d'ateliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Pre obec Marcelová je špecifické pestovanie vínnej révy. Výmera viníc predstavuje 3,8% rozlohy územia obce. Vo výrobe vína – a v predaji vo veľkom množstve – v obci najvýznamnejšiu podnikateľskú aktivitu vyvíja Marvín Marcelová s.r.o..

Mnohí občania obce vlastnia vinohrady s chalupou alebo pivnicou. Väčšina týchto občanov pestuje hrozno len pre vlastnú rodinu (pre vlastnú konzumáciu a výrobu vína pre seba), nie na predaj. Pri pestovaní viniča hroznorodého najväčšie zastúpenie majú odrody

veltín zelený, silvánske zelené, rizling rýnsky a vlašský, svätovavrínecké a iné. Okrem týchto muštových odrôd sa pestujú i stolové (muškát ottonel, irsai oliver).

Živočišna výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočišných výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočišnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna), bývalé poľnohospodárske areály predstavujú veľký potenciál na rozvoj výrobnopodnikateľských aktivít, ktoré nie sú povolené v zastavanom území obce. V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočišnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (srnec, zajac, bažant).

A8.2. Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese/obvode Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselnú výrobu obce predstavujú najmä podniky:

- PREFERT - OSIVÁ s.r.o. - výroba poľnohospodárskych produktov rastlinnej výroby, výroba strojov pre poľnohospodárstvo a ich náhradných dielov,
- PROLAX - kovový nábytok, s.r.o. - výroba kovového nábytku, výroba nábytku z dreva.
- Fruit Distillery Cooperation s.r.o. - výroba prvotriednych odrodových ovocných destilátov.

Z ostatných priemyselných odvetví obce vyniká ťažobný priemysel (B & T Marcelová s.r.o. – ťažba piesku) a potravinársky priemysel (Mogyi Slovakia s.r.o. - sa zaoberá pražením, balením a distribúciou olejnatých semien a taktiež lúpaním potravinárskej slnečnice). Ďalšie priemyselné odvetvia zastupujú predovšetkým samostatne zárobkovo činné osoby so svojimi domácimi aktivitami, ako stolárstvo, zámočníctvo, výroba drevených predmetov atď.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

A8.3. Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, pohostinské služby, obchodná činnosť s ovocím, zeleninou a kvetmi, kaderníctvo, masérske služby, reklamná a propagačná činnosť, poskytovanie služieb pre poľnohospodársku rastlinnú výrobu, oprava a údržba poľnohospodárskych strojov, dopravných prostriedkov, zariadení a náhradných dielov k nim, prenájom poľnohospodárskych strojov a zariadení, cestná nákladná doprava atď..

K 31.8.2006 v obci sa nachádzalo 7 pohostinstiev. Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Obchodné zariadenia sa nachádzajú v centrálnej časti obce, ale sú rozložené aj vo viacerých samostatných, poprípade združených objektoch v obytnej zástavbe rodinných domoch v rámci súkromného podnikania. Sieť maloobchodných predajní predstavuje 10 predajní potravín, 1 predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá, 1 predajňa stavebného a železného tovaru atď.. Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Poštový úrad sa nachádza v centre obce. Zariadenia peňažných služieb v obci (okrem Poštovej banky a.s. na miestnom poštovom úrade) predstavujú pobočky bánk VÚB a.s. a Slovenská sporiteľňa a.s..

A8.4. Podnikateľská aktivita

K 1.1.2004 v obci bolo 253 aktívnych ekonomických subjektov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 90% tvorili fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách. Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. 43: Prehľad o počte ekonomických subjektov podľa druhu vlastníctva

Obec	Zatiaľ nezistené	Medzinár. s prevažujúcim verej. sektorom	Súkrom. tuzemské	Družstevné	Štátne	Vlastníctvo územ. samosprávy	Vlast. združení, polit. strán a cirkví	Zahraničné	Medzinár. sprevaž. súkrom. sektorom	Zmiešané (kombinácia 1 až 8)	SPOLU
Marcelová	0	0	226	1	0	5	13	2	6	0	253

Poznámka: stav k 1.1.2004
Prameň: ŠÚ SR, 2005

Tab. 44: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa formy

Obec	Živnostník	Živnostník v OR	SHS roľník	FO-slob. povolanie	Živ. a SHR roľník	Živ. a sl. povolanie	Ver. obch. spol.	Spol. s r.o.	Neinv. fond	Nezisk.org.	Akc. spol.	Družstvo	vlastníkovSpoločenstvá	Rozpočt. org.	Príspevk. org.	spolokZdruženie (zväz.	Cirkev. org.	Org. jednotka združenia	Obec, mesto
Marcelová	169	1	23	6	13	1	0	20	1	1	1	1	1	2	1	7	2	2	1

Poznámka: stav k 1.1.2004
Prameň: ŠÚ SR, 2005

Tab. 45: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa hlavnej činnosti I.

Územie	Poľnoh., poľov. a služby	službyLesníctvo, ťaž. dreva a súvis	Ťažba ostat. nerast.	Výr. potrav. a nápojov	Textil. výr.	Odev. výr.	Úpr. kože a výr. obuvi	Drevár. výr.	Výr. cel. a papiera	Vydavateľ. a tlač	Výr. chemikálií	Výr. z gumy a plastov	Výr. ostat. nekov. výr.	Výr. kov. konštr.	Výr. strojov	Výr. kanc. strojov a poč.	Výr. el. stroj.	Výroba rádiov. a tv prijímačov	Výr. zdravot. a opt. str.	Výr. nábytku	Stavebníctvo
Marcelová	31	0	1	7	0	1	0	11	0	0	0	0	1	11	2	0	3	0	2	3	29

Poznámka: stav k 1.1.2004
Prameň: ŠÚ SR, 2005

Tab. 46: Prehľad o počte podnikateľských subjektov podľa hlavnej činnosti II.

Územie	látokPredaj a údrž. mot. voz. a predaj pohon.	Veľkoobchod	Maloobchod	Hotely a rešt.	Pozem. doprava	Vedľaj. čin. v dopr. a činm. cestov. kanec.	Pošta a telekom.	Peňažníctvo	Čin. v oblasti nehnut.	Prenájom strojov	Počítač. činm.	Výskum a vývoj	Iné obch. služby	Verej. správa	Školstvo	Zdravotníctvo	Čistenie odpad. vód, likv. odpadov	Činnosti člen. organiz.	Rekreac. kult. a šport. činm.	Ostat. služby	SPOLU
Marcelová	4	34	50	7	11	0	0	0	1	0	0	0	14	1	2	5	3	10	2	7	151

Poznámka: stav k 1.1.2004
Prameň: ŠÚ SR, 2005

A8.5. Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: **a)** Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. **b)** Mestský a kultúrny cestovný ruch. **c)** Zdravotný cestovný ruch v jeho

klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť prakticky v celosvetovom rozsahu. **d)** Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. **e)** Doplnkové formy cestovného ruchu.

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Marcelová má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie - hobby turizmu, cykloturizmu, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch,
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky a vínnej turistiky.

Z miestnych lokalít turistický význam majú:

- ⇒ pivničný rad – s množstvom vínnych pivníc poskytujúcich jedinečnú atmosféru vinohradníckej oblasti;
- ⇒ chránené prírodné lokality (bližšie popísané v časti A3.8);
- ⇒ rímskokatolícky kostol – kostol sv. Jána Krstiteľa – pôv. gotický, v r. 1731 zemetrasením ťažko poškodený a znovu vybudovaný použitím časti starej stavby (jadro obvodového muriva a presbytérium); hlavný oltár barokový z r. 1736 s ústredným obrazom Krstu Krista a postrannými sochami sv. Imricha a Ladislava; obnovený v r. 1901 a 1986;
- ⇒ reformovaný kostol – klasicistický, postavený v roku 1803 na spôsob tolerančných chrámov bez veže, rozšírený vežou v r. 1836 a obnovený v r. 1906; obdĺžniková sieňová stavba s pristavanou sakristiou a do štítového priečelia situovanou dvojposchodovou vežou;
- ⇒ busta slávneho maďarského básnika Dávida Szabó Barótiho (v parku pri ZŠ);
- ⇒ pamätný stĺp padlých v 2. svetovej vojne;
- ⇒ pamätník vyst'ahovaných;
- ⇒ pomník obetiam 2. svetovej vojny.

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestoru), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V súčasnosti ubytovacie služby sú poskytované len na jednom mieste - v turistickej ubytovni pri futbalovom štadióne.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Host' – dovolenár necestuje len do konkrétneho zariadenia alebo do konkrétneho mesta či obce, ale vníma príslušný región ako celok. Preto je potrebné, aby ponuky cestovného ruchu boli navzájom regionálne zosúladené, rozvíjané a uplatňované. Z týchto dôvodov sa nedá vnímať rozvoj cestovného ruchu v obci Marcelová izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce Marcelová sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Komárno – mesto je významným kultúrnym centrom (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka - pevnostný systém Komárna,
- mesto Hurbanovo – najväčšou turistickou atrakciou mesta je Slovenská ústredná hviezdáreň; hviezdáreň poskytuje programy pre verejnosť: projekciu videofilmov s astronomickou tematikou a v prípade priaznivého počasia verejné pozorovanie astronomických objektov,
- mesto Komárom (na území Maďarskej republiky) – mesto je významným centrom kúpeľného cestovného ruchu,
- obec Patince – najvyhľadávanejšia kúpeľná obec na južnom Slovensku, od júna 2006 termálne kúpalisko má celoročnú prevádzku,
- obec Iža – vyhľadávaná obec s významnou arch. lokalitou (otvorené sídlisko z doby rímskej – Kelemantia),
- ostatné lokality vínnej turistiky v blízkych obciach (Bátorove Kosihy, Moča atď.).

V obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách. V blízkosti obce (5 km južne od nej) prechádza medzinárodná Dunajská cyklistická cesta – najvýznamnejšia cykloturistická trasa prechádzajúca cez Slovensko.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- a) môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- b) spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- c) tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- d) vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- e) buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) spolupracuje s Radou vlády Slovenskej republiky pre jednotnú prezentáciu Slovenska v zahraničí a podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je nízka, cestovný ruch však má potenciál pre rozvoj. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

- v blízkosti vedúca Dunajská cyklistická cesta a na ne nadväzujúca odbočka prechádzajúca cez obec,
- lokálna vína cesta ako súčasť Nitrianskej vínnej cesty.

A9. Občianska vybavenosť obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Komárno.

Spádovosť obce

Sídlo matričného úradu	Marcelová
Sídlo pracoviska daňového úradu	Komárno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Bátorove Kosihy
Sídlo Okresného súdu	Komárno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Komárno
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Komárno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Komárno
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Komárno

Školstvo

Tab. 47: Vývoj počtu detí a žiakov v MŠ a ZŠ v období 2000-20010

Školský rok	Počet detí v MŠ Lipový rad 32	Počet detí v MŠ s VJM Nám. Slobody 11	Počet detí v ZŠ Cesta na vŕšku 1	Počet detí v ZŠ s VJM Cesta na vŕšku 1
2000/2001	53	64	178	404
2001/2002	53	62	179	356
2002/2003	44	60	178	347
2003/2004	43	45	190	354
2004/2005	43	47	184	342
2005/2006	42	51	167	338
2006/2007	41	43	154	339
2007/2008	43	43	142	334
2008/2009	33	38	126	322
2009/2010	36	38	125	304
2010/2011	40	38	184	274

Prameň: Obecný úrad

V obci sa nachádza viac školských zariadení – ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Marcelová:

- materská škola, ktorú v školskom roku 2010/2011 navštevovalo 40 detí,

- materská škola s vyuč. jaz. maďarským, ktorú v školskom roku 2010/2011 navštevovalo 38 detí,
- základná škola, ktorú v školskom roku 2010/2011 navštevovalo 184 žiakov,
- základná škola s vyuč. jaz. maďarským, ktorú v školskom roku 2010/2011 navštevovalo 274 žiakov.

Zariadenia škôl na základe očakávaného demografického vývoja, nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce a neočakáva sa nárast požiadaviek, ale bolo by potrebné sa zamerať na zvyšovanie kvalitatívneho štandardu jestvujúcich zariadení a dobudovanie materiálno-technickej základne škôl.

V strednodobom horizonte je potrebná rekonštrukcia telocvične pri ZŠ Marcelová.

Zdravotníctvo, sociálne služby

V obci je zabezpečená ordinácia všeobecného lekára pre dospelých, detského lekára, zubného lekára, gynekológa a zubného technika. Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v meste Komárno. V obci sa nachádza aj 1 lekárň.

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov č. 448/2008 Z. z. definuje pôsobnosť obce nasledovne (v § 80): obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11 a 12,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nočľahárni, v nízkoprahovom dennom centre,
 2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,

g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,

h) uzatvára zmluvu

1. o poskytovaní sociálnej služby,

2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou, alebo s iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný vyšší územný celok,

4. o zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby podľa § 8 ods. 8,

i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,

j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,

k) hradí inej obci alebo inému vyššiemu územnému celku ekonomicky oprávnené náklady podľa § 71 ods. 6,

l) poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,

p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene

o) a kontroluje ich plnenie,

q) kontroluje účelnosť využitia finančných prostriedkov poskytnutých podľa § 71 ods. 6,

r) vedie evidenciu

1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,

2. rozhodnutí podľa písmena c),

3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

s) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

t) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,

u) uhradza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi č. 599/2003 Z.z. v aktuálnom znení a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
 - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,

- vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
- zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

V obci nie je vybudované samostatné sociálne zariadenie.

V obci funguje základná organizácia Slovenského červeného kríža.

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Vzhľadom na rastúci podiel dôchodcov v štruktúre obyvateľstva obce je potrebné riešiť ich špecifickú spoločenskú pozíciu s výstavbou domova dôchodcov. Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

V obci je zabezpečená opatrovateľská služba (k 1.12.2010 opatrovateľskú službu vykonávalo 5 osôb, kým počet opatrovaných bol taktiež 5).

Kultúra, šport a ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží a výstav zabezpečujú predovšetkým priestory kultúrneho domu (jeho veľká sála má kapacitu 300 miest), ktorý bol komplexne zrekonštruovaný v roku 2002 a je dominantou obce. Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca. 19 000 ks kníh.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: základná organizácia CSEMADOK-u, klub dôchodcov (má cca 230 členov), klub invalidov, skautská organizácia, rybársky spolok, poľovnícky spolok.

Tradičnými kultúrnymi akciami obce sú:

- oslavy 15. marca,
- deň obce (organizovaný tradične v druhej polovici júna),
- hody (organizované koncom októbra).

Pre zachovanie miestnych kultúrnych hodnôt je potrebné v strednodobom horizonte zriadiť pamätný/vlastivedný dom reprezentujúci miestne i mikroregionálne kultúrne tradície.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalový štadión,
- telocvična pri ZŠ,
- športové ihriská pri ZŠ a MŠ.

V riešenom území registrovaným športovým klubom je Futbalový klub Marcelová.

V strednodobom horizonte je potrebné rozšíriť súčasnú škálu športových zariadení obce o nasledovné zariadenia:

- ⇒ športová hala,
- ⇒ viacúčelové športové ihrisko,
- ⇒ tenisové ihrisko.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádza viac občianskych združení, podmienky ich vzniku a ich právne postavenie upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, v znení neskorších predpisov. Popri nich v riešenom území sídlia a vyvíjajú aktivitu aj ďalšie mimovládne organizácie: nezisková organizácia Európska umelecká a hudobná škola, n.o. a neinvestičný fond PROGRAM, n.f..

Tab. 48: Zoznam občianskych združení so sídlom v obci Marcelová

Názov združenia
FK Marcelová
Historický lukostrelecký klub - Fekete Sólyom - Történelmi Íjászkлуб
Hornozemský Kruh Corvina - Felvidéki Corvin Kör
Marcelovský klub dôchodcov
MINERVA
Rád rytierov vín Svätého princa Imricha
Šport klub SC Marcelová
Základná organizácia zdravotne postihnutých v Marcelovej
Združenie kamenárov okresu Komárno

Poznámka: Stav k 1.12.2010
Prameň: MV SR, 2010

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú aj 3 kostoly (rímskokatolícky, reformovaný, baptistický), 2 cintoríny a 2 domy smútku.

A10. Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového regiónu je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

Voda

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon). Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Kvalita podzemných vôd v tejto oblasti sa pozoruje v kvartérnych sedimentoch rieky Dunaj. Zmeny režimu kolísania hladín v závislosti od hladiny v povrchovom toku patria k hlavným faktorom vplyvu zmien kvality podzemných vôd. V dôsledku vysokej priepustnosti zvodneného prostredia sa stáva problémom sekundárne znečistenie podzemných vôd poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou, ale aj skládkovanie komunálnych odpadov a znečistenie komunálnych odpadových vôd.

Podzemné vody tejto oblasti sú vysoko mineralizované (od 680 mg/l do 1700 mg/l). Na vysokej mineralizácii sa výrazne podieľajú sírany - 650 mg/l, chloridy - 130 mg/l, taktiež obsah dusičnanov je zvýšený až na 65 mg/l. Príčinou tohto javu je vysoké zasolenie pôd vplyvom antropogénnej činnosti. K ďalším nevyhovujúcim ukazovateľom kvality podzemnej vody patrí nízke nasýtenie kyslíkom, železo je zvýšené do 2,6 mg/l. Z organických látok boli zistené ropné látky a prítomnosť benzopyrénu. Z pesticídnych látok bol identifikovaný lidan pod medznou hodnotou, avšak jeho prítomnosť potvrdzuje intenzívne poľnohospodárske znečistenie.

Ovzdušie

Zákon č. 478/2002 Zb. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťažené oblasti, ako aj širšie územie, obvod Komárno patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám (čo je dôsledok spolupôsobenia viacerých faktorov: nížinný reliéf, absencia priemyselných závodov znečisťujúcich ovzdušie). Na znečisťovaní ovzdušia sa v regióne v podstatnej miere podieľajú existujúce stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO_x, NO_x a CO.

Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská). Nemalý podiel na vysokej prašnosti majú veterná erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov, ako i aplikácia umelých pesticídov.

V obci Marcelová sa nenachádzajú výraznejšie (stredné) zdroje znečistenia ovzdušia.

Pôda

Z hľadiska kvality pôdneho fondu prevažná časť riešeného územia disponuje kvalitným pôdnym fondom. Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva, avšak s intenzívnym poľnohospodárstvom dochádza k zvyšovaniu veternej erózie.

Kontaminované pôdy sa nenachádzajú v k.ú. obce. Všetky druhy pôd v rámci PPF v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov (nedoriešené koncovky v chovoch hospodárskych zvierat, veľkoblokový systém hospodárenia na ornej pôde, zjednodušené oševné procesy, chemizácia a mnohé ďalšie aktivity) a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže sa znížila ich prirodzená úrodnosť.

Lesy

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch, v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona lesy sú jedným z najväčších bohatstiev Slovenska, sú jednou zo základných zložiek životného prostredia a poskytujú trvalý zdroj dreva pre priemyselné odvetvia. Lesy ovplyvňujú a zlepšujú podnebie, vodné a pôdne pomery, vytvárajú prirodzené prostredie pre mnohé druhy rastlín a živočíchov, aj ich spoločenstiev, uchovávajú prírodné krásy a sú aj zdrojom zdravia a osvieženia obyvateľstva.

V k.ú. obce lesy majú malý podiel – lesné pozemky zaberajú len 10,2% rozlohy obce.

Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia, patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami je ošetrená zákonom č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku od roku 1997 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

V záujmovom území najväčším zdrojom hluku je intenzívna doprava prechádzajúca obytnou zónou.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Uvedené činnosti sú zohľadnené v „Programu odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005“, ktorý vypracoval Okresný úrad v Komárne v r. 2002.

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Marcelová sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtýždňovom intervale (ukladá sa na riadenú skládku v obci Iža),
- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), bielej techniky atď.).

V súčasnosti prebieha rekultivácia skládky TKO v riešenom území.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti vhodné by bolo zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

Pre riešenie otázky biologického odpadu v strednodobom horizonte je potrebné vybudovať kompostáreň.

V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov.

Kvalita životného prostredia

V procese aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenska sa v roku 2001 spracoval súbor tematických máp za územie Slovenskej republiky (spravidla v 1:500 000) vyjadrujúcich stav zložiek životného prostredia a mieru pôsobenia rizikových faktorov životného prostredia.

Na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov sa vymedzilo 5 stupňov kvality životného prostredia (ohrozené územia z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú tie, ktoré sú zaradené do 4. a 5. stupňa kvality životného prostredia).

Na základe vyššie uvedenej metodiky v celkovom hodnotení úroveň životného prostredia v riešenom území je 3. stupňa, čo znamená, že je to prostredie mierne narušené. Možno však konštatovať, že riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v obvode/okrese Komárno. Hlavne je to spôsobené tým, že sa tu nenachádza žiadna priemyselná výroba a aj poľnohospodárstvo je v súčasnosti v útlme a nevyužíva umelé hnojivá (tak ako v minulosti).

A11. Rozvoj vidieka

Mikropriestor obce – na základe kritérií Európskej únie (zamestnanosť v poľnohospodárstve > 5,1 %, hustota obyvateľstva < 100/ km², miera nezamestnanosti > 10,7% - priemer za posledné tri roky) – je typickým vidieckym priestorom.

Na podporu rozvoja vidieckych obcí na Slovensku existuje viacero programov a nástrojov, z nich uvedieme tie najdôležitejšie.

Program obnovy dediny

Najrozšírenejším systémovým finančným nástrojom zamerajúcim sa na podporu rozvoja vidieckych obcí štátom na Slovensku je vládou schválené uznesenie č. 220/97, Program obnovy dediny na Slovensku (ďalej len POD). POD nesie charakteristické znaky regionálnej a štrukturálnej politiky EU (princípy partnerstva, programovania, koncentrácie, subsidiarity a transparentnosti) a jeho cieľom je, aby v rámci POD samospráva a obyvatelia dediny alebo mikroregiónu v spolupráci s odborníkmi a za finančnej pomoci z domácich a zahraničných zdrojov plánovali, projektovali a realizovali aktivity, ktoré prispievajú k zlepšeniu a skrášleniu životného prostredia s cieľom trvalého zvýšenia štandardu života na dedine so zachovaním jej špecifik.

Hlavným kritériom pre poskytnutie podpory je aktivita obce. Aktivitu posudzujú odborní poradcovia zo SAŽP a ARVI na základe žiadosti obce o podporu a dotazníka obce, ktorý je súčasťou žiadosti a na základe iných dostupných podkladov (napr. doterajšie aktivity obce v POD, jej spolupráca s okolitými obcami, počet MVO v obci a ich činnosť a pod.). Okrem aktivity odborníci posudzujú aj územné rozvojové potenciály obce v mikroregióne, potenciály ľudských zdrojov a ich limity. Všetky kritériá sú definované v každoročne aktualizovanej Metodike hodnotenia pre výber požiadaviek obcí a mikroregiónov. V období 1998-2003 výška priemerných dotácií na jeden projekt sa pohybovala od 50000 Sk do 60000 Sk (do procesu POD sa za päť rokov zapojilo viac ako 62% všetkých obcí Slovenska).

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Územný plán obce Marcelová je vypracovaný.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (č. 539/2008 Z.z.) s cieľom vytvárania komplexného systému podpory rozvoja regiónov ukladá obciam povinnosť vypracovať svoj strednodobý strategický program: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR). PHSR má obsahovať najmä **a)** analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb, **b)** úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach, **c)** návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová je vypracovaný.

Združenia obcí

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti: sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí. Dobrými príkladmi spolupráce obce Marcelová s okolitými obcami sú zriadenia Spoločného školského úradu so sídlom v Marcelovej (pod ktorým patria obce: Bátorove Kosihy, Búč, Chotín, Kravany nad Dunajom, Moča, Modrany, Radvaň nad Dunajom, Šrobárová a Marcelová) a Spoločného stavebného úradu so sídlom v Komárne.

Obec Marcelová aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z obvodu/okresu Komárno, ale aj so vzdialenejšími obcami z iných obvodov/okresov SR. Obec je členom mikroregionálneho združenia Združenie obcí Most priateľstva - Hídverő Társulás, ktorého cieľom je zvýšiť kvalitu života v záujmovom priestore a prehliadnúť hospodársku, sociálnu a kultúrnu spoluprácu so susedným regiónom z Maďarska.

Obec Marcelová má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcou Badacsonytomaj (obec v Maďarsku).

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (č. 539/2008 Z.z.) o finančnom zabezpečení podpory regionálneho rozvoja stanoví, že na finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky štátneho rozpočtu, štátnych fondov, rozpočtu samosprávnych krajov, rozpočtu obcí, prostriedky fyzických osôb, prostriedky iných právnických osôb, úvery a príspevky medzinárodných organizácií. Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky z fondov Európskej únie.

Príjemcovia prostriedkov z finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby alebo združenia obcí, samosprávne kraje a nimi zriadené právnické osoby, neziskové organizácie a iné právnické osoby, ktoré o ne požiadajú a predložia projekt, podľa ktorého sa majú uskutočniť opatrenia obsiahnuté v regionálnych operačných programoch, v sektorových operačných programoch, v programoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a v programoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Na hospodárenie s finančnými prostriedkami poskytnutými zo štátneho rozpočtu, zo štátnych fondov a z fondov Európskej únie sa vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov). Kontrolu finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja z prostriedkov štátneho rozpočtu, štátnych fondov a fondov Európskej únie upravuje osobitný predpis (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 440/2000 Z.z. o správach finančnej kontroly v znení zákona č. 182/2002 Z.z., zákon č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

A12. Financovanie obce, majetková a rozpočtová situácia obce

Podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov. Vlastné príjmy v rozsahu podľa osobitných predpisov sú a) príjmy z majetku obce a z majetku prenechaného obci do užívania (nájom), b) výnosy z miestnych daní a z miestnych poplatkov, c) podiely na daniach v správe štátu, d) výnosy z pokút uložených za priestupky, e) iné príjmy.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Použitie štátnej dotácie je preskúmateľné štátnym orgánom podľa osobitných predpisov.

Obci, ktorej vlastné príjmy nepostačujú na plnenie úloh samosprávy, možno poskytnúť štátnu dotáciu podľa normatívu určeného vládou. Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými obcami, so samosprávnymi krajmi a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.

Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy. Na plnenie úloh spoločných pre viac obcí alebo z iného dôvodu môžu obce zriadiť spoločný fond; správu fondu vykonáva rada fondu ustanovená obcami, ktoré fond zriadili, a to podľa dohodnutých pravidiel.

Majetok obce

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Darovanie nehnuteľného majetku obce je neprípustné, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce. Majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, v znení neskorších predpisov.

Rozpočet obce

Rozpočet obce, upravený zákonom č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom.

Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Obsahuje príjmy a výdavky, v ktorých sú vyjadrené finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom pôsobiacim na území obce, ako aj k obyvateľom žijúcim na tomto území vyplývajúce pre ne zo zákonov a z iných všeobecne záväzných právnych predpisov, zo všeobecne záväzných nariadení obce, ako aj zo zmlúv. Rozpočet obce zahŕňa aj finančné vzťahy štátu k rozpočtom obcí [a) podiely na daniach v správe štátu, b) dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy, c) ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok]. Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám.

Príjmy rozpočtu obce

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu (zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady),
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) výnosy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu (zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov (napríklad zákon č. 369/1990 Zb., v znení neskorších predpisov),
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) zisk z podnikateľskej činnosti,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Výdavky rozpočtu obce

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

- a) záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu ustanovených osobitným predpisom a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územných samospráv. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi. Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracujú do záverečného účtu obce.

Obec vedie účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor, ako aj overuje ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovujú osobitné zákony (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

B. SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Marcelová formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce. Analýza sa dotýka 4 oblastí:

1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie
2. Bytový fond, technická infraštruktúra
3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra
4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

B1. Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Bratislava, Budapešť, Nitra, Nové Zámky, Komárno, Esztergom • dobrá geografická poloha vzhľadom k dopravnému koridoru Dunaj (európsky multimodálny koridor) • dobrá geografická poloha vzhľadom k dopravnému koridoru Nitra - Nové Zámky - Komárno • veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu • prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami • absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. Prostredia • prítomnosť kompostárne 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trv. trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) • nevyhovujúci stav protipovodňových zariadení • neefektívne fungujúci systém separovaného zberu odpadu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj cezhraničnej spolupráce • využitie prírodného potenciálu cestovného ruchu • zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia • realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách • zabezpečenie komplexnej ochrany územia pred povodňami rekonštrukcia a revitalizácia protipovodňových zariadení • zlepšenie systému separovaného zberu odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> • stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy • znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívnenia sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

B2. Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá kvalita bytového fondu • intenzívna výstavba nájomných bytov • prítomnosť ČOV (spoločne so susednou obcou Chotín) • dobré pokrytie obce GSM signálom • dostupnosť širokopásmového internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok bytov pre záujemcov o bývanie v obci • zlý technický stav miestnych komunikácií • nevyhovujúci stav verejného osvetlenia • chýbajúca kanalizácia pre väčšinu domácností a organizácií • absencia vybudovaných regionálnych cyklotrás nadväzujúcich na Dunajskú cyklistickú cestu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • podpora projektov rozvoja bývania v obci • vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce výstavba nájomných bytových domov • rozšírenie kanalizácie • rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií • výstavba cyklistických chodníkov a cyklotrás • rekonštrukcia a revitalizácia protipovodňových zariadení v obci 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nerozšírenie kanalizácie • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu

B3. Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • multikulturálny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spolužitím • veľký záujem o bývanie v obci (migračný prírastok obyvateľstva) • klesajúca miera nezamestnanosti • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • moderný kultúrny dom 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká mortalita obyvateľstva • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • vysoká miera dlhodobo nezamestnaných • absencia vhodných priestorov na zabezpečenie starostlivosti o dôchodcov • nedostatok športových zariadení • zlý technický stav telocvične ZŠ
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest • obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel - tvorba nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • rekonštrukcia telocvične pri ZŠ • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce – zriadenie domova dôchodcov • zriadenie pamätného/vlastivedného domu • výstavba športových zariadení 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore • apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti • rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry

B4. Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu • veľmi dobré podmienky pre rozvoj cykloturistiky a agroturistiky • veľký záujem obecnej samosprávy a podnikateľov o rozvoj cestovného ruchu • tradícia podnikania v poľnohospodárstve • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo • vysoká inovatívnosť podnikateľskej sféry 	<ul style="list-style-type: none"> • nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov • nízka úroveň materiálno-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu • chýbajúca tradícia cestovného ruchu v obci - slabý marketing cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúci záujem o eko- a bioprodukty - ekologická produkcia rastlinných a živočíšnych produktov • zvyšujúci záujem o vidiecky cestovný ruch • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • vybudovanie turistickej ubytovne • realizácia inovatívnych projektov podporujúcich ekonomický rozvoj obce • podpora rozvoja spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • vytvorenie informačného systému o cestovnom ruchu obce 	<ul style="list-style-type: none"> • znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia • nezáujem o agrárne a turistické produkty obce i regiónu • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EU • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu

C. Rozvojová stratégia obce

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce (Národný plán regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013, Národný strategický plán rozvoja vidieka pre obdobie 2007-2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008-2015, Územný plán veľkého územného celku Nitriansky kraj, Správa o stave životného prostredia Nitrianskeho kraja k roku 2002, sektorové operačné programy, Územný plán obce Marcelová), ako aj zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne v § 8:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä

a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,

b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,

c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,

d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,

f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä

a) zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie

programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,

e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,⁸⁾ je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele NSRR budú implementované prostredníctvom 11 operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová zohľadňuje možnosti získavania zdrojov zo spomenutých operačných programov. Podľa cieľov kohéznej politiky Európskej únie obec Marcelová leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod *Cieľ Konvergencia*. Tento cieľ je zameraný na urýchlenie štrukturálnej konvergenie najmenej rozvinutých členských štátov a regiónov zlepšovaním podmienok rastu a zamestnanosti prostredníctvom zvyšovania a zlepšovania kvality investícií do hmotného a ľudského kapitálu, rozvoja inovácií a vedomostnej spoločnosti, prispôsobivosti na hospodárske a sociálne zmeny; ochrany, zlepšovania životného prostredia a administratívnej efektívnosti.

Tento programový dokument plne zohľadňuje horizontálne priority Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013, ktoré sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít a budú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie.

Tab. 49: Finančné alokácie 2007 – 2013 na operačné programy pre cieľ Konvergencia podľa rokov (ŠF a KF) v EUR, bežné ceny

Cieľ Konvergencia		Príspevok ES							
Operačný program	Fond	Celkom	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ERDF a KF									
Regionálny OP	ERDF	1 445 000 000	205 515 550	199 983 511	192 452 432	177 546 535	191 179 553	210 935 525	267 386 894
OP Životné prostredie	ERDF+KF	1 800 000 000	117 019 128	170 272 572	231 927 776	314 350 930	337 649 329	348 947 545	279 832 720
	ERDF	230 756 935	32 819 473	31 936 043	30 733 380	28 353 006	30 530 109	33 685 007	42 699 917
	KF	1 569 243 065	84 199 655	138 336 529	201 194 396	285 997 924	307 119 220	315 262 538	237 132 803
OP Doprava	ERDF+KF	3 206 904 595	249 781 696	326 787 231	415 525 000	532 362 447	571 994 412	596 078 824	514 374 985
	ERDF	877 409 097	124 789 767	121 430 694	116 857 795	107 806 882	116 084 899	128 080 795	162 358 265
	KF	2 329 495 498	124 991 929	205 356 537	298 667 205	424 555 565	455 909 513	467 998 029	352 016 720
OP Informatizácia spoločnosti	ERDF	993 095 405	141 243 286	137 441 319	132 265 485	122 021 210	131 390 682	144 968 236	183 765 187
OP Výskum a vývoj	ERDF	883 000 000	125 584 935	122 204 457	117 602 420	108 493 834	116 824 599	128 896 933	163 392 822
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	ERDF	772 000 000	109 797 927	106 842 402	102 818 877	94 855 311	102 138 834	112 693 582	142 853 067
OP Zdravotníctvo	ERDF	250 000 000	35 556 323	34 599 224	33 296 268	30 717 394	33 076 047	36 494 036	46 260 708
OP Technická pomoc	ERDF	97 601 421	13 881 391	13 507 734	12 999 052	11 992 245	12 913 078	14 247 478	18 060 443
ESF									
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	ESF	864 000 000	122 882 654	119 574 916	115 071 904	106 159 312	114 310 819	126 123 387	159 877 008
OP Vzdelávanie	ESF	600 000 000	85 335 177	83 038 136	79 911 044	73 721 745	79 382 513	87 585 685	111 025 700
Spolu všetky fondy v rámci cieľa Konvergencia 2007 – 2013		10 911 601 421	1 206 598 067	1 314 251 502	1 433 870 258	1 572 220 963	1 690 859 866	1 806 971 231	1 886 829 534
Spolu ERDF		5 548 862 858	789 188 652	767 945 384	739 025 709	681 786 417	734 137 801	810 001 592	1 026 777 303
Spolu KF		3 898 738 563	209 191 584	343 693 066	499 861 601	710 553 489	763 028 733	783 260 567	589 149 523
Spolu ESF		1 464 000 000	208 217 831	202 613 052	194 982 948	179 881 057	193 693 332	213 709 072	270 902 708

Prameň: Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013

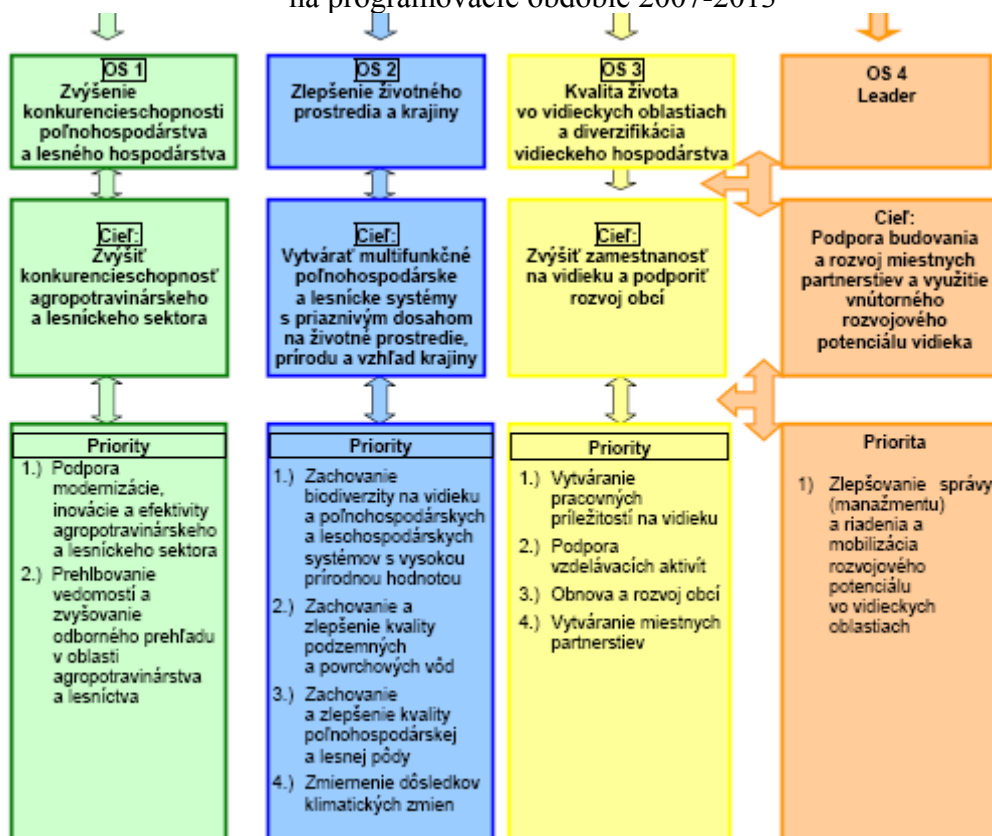
Tab. 50: Prehľad horizontálnych priorit Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007-2013

Horizontálna priorita	Cieľ horizontálnej priority
A. marginalizované rómske komunity	Zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne MRK a zlepšenie ich životných podmienok
B. rovnosť príležitostí	Zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie
C. trvalo udržateľný rozvoj	Zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu
D. informačná spoločnosť	Rozvoj inkluzívnej informačnej spoločnosti

Prameň: Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013

Pri rozvoji obce Marcelová ďalším dôležitým strategickým dokumentom je **Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013**, ktorého ciele taktiež sú zakomponované do Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová – zo 4 rozvojových osí **Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013** najväčší význam pre rozvoj obce majú Os 3 a Os 4.

Graf 3: Prehľad osí, cieľov a priorit Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013

Prameň: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013

Tab. 51: Prehľad rozdelenia finančných zdrojov Národného strategického plánu rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013 na úrovni osí pre regióny cieľa Konvergencia na roky 2007-2013 (bežné ceny)

Os	Verejný príspevok		
	Celkom €	EAFRD €	SR €
Os 1	810 612 482	607 959 361	202 653 121
Os 2	1 206 268 574	965 014 859	241 253 715
Os 3	347 405 350	260 554 012	86 851 338
Os 4	72 376 115	57 900 892	14 475 223
Technická pomoc	52 517 816	39 388 362	13 129 454
Z toho: NSRV – prevádzkové	533 333	400 000	133 333
NSRV – akčný plán	2 133 333	1 600 000	533 333
Celkom	2 489 180 337	1 930 817 486	558 362 851

Poznámka: NSRV – národná sieť rozvoja vidieka

EAFRD – Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

Prameň: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2007-2013

Tab. 52: Prehľad pravidiel štruktúry spolufinancovania projektov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 pre prijímateľa – obec (príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou)

Obec, príp. RozO, PO zriadené obcou	Celkové oprávnené výdavky			Spolu
	Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		
	ERDF, ESF alebo Kohézny fond	Štátny rozpočet	Obec	
	85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

Poznámka: V prípade, ak je prijímateľom obec, príp. RozO, PO zriadená obce, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom príspevok z ERDF, ESF a Kohézneho fondu sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok obce vo výške 5,0 %.

Prameň: Návrh stratégie financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007– 2013, Ministerstvo financií SR, 2007

Na základe rozhodnutia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 3/2007 zo 6. júna 2007 pre účely NSRR SR na roky 2007-2013 riešené územie, t.j. obec Marcelová bola zaradená do kategórie „KOHÉZNE PÓLY RASTU MIMO ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA INOVAČNÝCH PÓLOV RASTU“.

NSRR neobsahuje cieľ Európska územná spolupráca, v rámci ktorej pre riešené územie veľký význam má cezhraničná spolupráca implementovaná prostredníctvom operačného programu Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007-2013, ktorý na dosiahnutie svojho celkového strategického cieľa - *zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie maďarsko – slovenskej prihraničnej oblasti* - ponúka širokú škálu oblastí podpory a opatrení. Rozvoj obce Marcelová môže posilniť aj cezhraničná spolupráca predovšetkým v nasledujúcich oblastiach:

- podpora podnikania, najmä rozvoj malých a stredných podnikov, cestovného ruchu, kultúry a cezhraničného obchodu,
- podpora a zlepšenia spoločnej ochrany a starostlivosti o prírodné prostredie a kultúrne dedičstvo, ako aj prevencia prírodných a technologických rizík
- podpora prepojenia mestských a vidieckych oblastí,
- zníženie izolovanosti zlepšením prístupu k dopravným, informačným a komunikačným sieťam a službám, ako aj cezhraničných vodných, odpadových a energetických systémov a zariadení,

- rozvoj spolupráce, kapacít a spoločného využívania infraštruktúry, najmä v zdravotníctve, kultúre, cestovnom ruchu a školstve.

Strategický program a akčný plán Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Marcelová sú v súlade s globálnym cieľom, strategickými cieľmi a prioritami Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008-2015.

V rámci obdobia rokov 2008-2015 si Nitriansky samosprávny kraj zdefinoval 12 priorít, ktoré vytvárajú základnú štruktúru rozvojovej stratégie programu:

- Veda, výskum, inovácie
- Priemysel a služby
- Cestovný ruch
- Pôdohospodárstvo
- Ochrana zložiek životného prostredia
- Udržateľný rozvoj krajiny
- Vzdelávanie a trh práce
- Sociálna infraštruktúra
- Nadregionálna dopravná infraštruktúra
- Regionálna a miestna dopravná infraštruktúra
- Územná a medziregionálna spolupráca
- Moderné manažérske postupy v regionálnej samospráve

Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí obce a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu obce nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty.

Vychádzajúc z analýzy existujúceho stavu hospodárskych a sociálnych podmienok v obci boli identifikované nasledovné prioritné oblasti rozvoja obce: 1. Oblasť ľudských zdrojov, 2. Oblasť sociálnych služieb, 3. Oblasť zdravotníctva, 4. Oblasť školstva, 5. Oblasť športu, 6. Oblasť kultúry, histórie a tradícií, 7. Oblasť hospodárstva, 8. Oblasť rozvoja bývania, 9. Oblasť dopravy a technickej infraštruktúry, 10. Oblasť životného prostredia.

C1. Strategická vízia obce Marcelová

Vízia obce Marcelová

„Marcelová – významná vidiecka obec Podunajského priestoru Slovenska so spokojným a aktívnym obyvateľstvom vo vysokokvalitnom životnom prostredí.“

V roku 2016 obec Marcelová sa intenzívne bude starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce. V ekonomike obce významnú úlohu budú hrať miestni malí a strední podnikatelia využívajúci miestne zdroje (poľnohospodárstvo, vína turistika, agroturistika, cykloturistika). Občianska vybavenosť obce bude na vysokej úrovni. V strednodobom horizonte sa výrazne zlepši aj technická infraštruktúra obce (obec bude mať vybudovaný kanalizačný systém, miestne komunikácie budú zrekonštruované, na oddych

budú slúžiť novovybudované športové objekty/areály). Kvalita životného prostredia bude vysoká (skládka TKO bude rekultivovaná, v obci sa bude nachádzať kompostáren a moderný systém separovaného zberu, protipovodňové zariadenia budú zrekonštruované).

C2. Strategický program

1. Ľudské zdroje

Strategický cieľ: *Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile, rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí, zvýšenie kvalifikačného potenciálu a adaptability pracovnej sily. Zvýšenie počtu obyvateľstva obce.*

Priorita 1: Zabezpečiť konkurencieschopnosť obyvateľov obce

Opatrenie 1.1. Zvýšenie kvalifikácie miestnych obyvateľov

Aktivita 1.1.1. Podpora rekvalifikačných kurzov pre obyvateľov obce

Aktivita 1.1.2. Podpora výcvikových a vzdelávacích programov poskytujúcich rôzne kvalifikácie s ohľadom na dynamiku trhu práce

Aktivita 1.1.3. Podpora vzdelávacích programov zameraných na občanov s nízkym vzdelaním

Opatrenie 1.2. Spolupráca aktérov trhu práce

Aktivita 1.2.1. Podpora aktívnej komunikácie a spolupráce zamestnávateľov, Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, vzdelávacích zariadení a ďalších aktérov trhu práce, dosiahnuť lepšiu prípravu a využitie pracovnej sily na trhu práce v regióne

Priorita 2: Zabezpečiť rovnosť príležitostí na pracovnom trhu obce

Opatrenie 2.1. Podpora zamestnávania osôb s dôrazom na dlhodobu nezamestnaných

Aktivita 2.1.1. Zdokonaľovanie zručností nezamestnaných v oblasti informačných a komunikačných technológií

Aktivita 2.1.2. Realizácia projektov a programov orientovaných na aktívnu politiku trhu práce

Opatrenie 2.2. Podpora zamestnateľnosti marginalizovaných skupín obyvateľstva

Aktivita 2.2.1. Podpora budovania chránených dielní pre zdravotne postihnutých občanov

Aktivita 2.2.2. Podpora rekvalifikačných programov pre starších ľudí

Aktivita 2.2.3. Podpora programov na elimináciu prejavov diskriminácie na trhu práce postavenej na akomkoľvek základe

Priorita 3: Zabezpečiť rast počtu obyvateľstva obce

Opatrenie 3.1. Vytvorenie príťažlivých podmienok bývania v obci

Aktivita 3.1.1. Podpora zvýšenia kvality bývania v obci

Aktivita 3.1.2. Podpora všeobecného spoločensko-ekonomického rozvoja obce

2. Sociálna oblasť

Strategický cieľ: *Zníženie percenta sociálne ohrozených a vylúčených obyvateľov obce. Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti a podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných. Zabezpečenie kvalitnej sociálnej infraštruktúry.*

Priorita 1: Starostlivosť o spoločenské skupiny, ktoré vyžadujú pomoc

Opatrenie 1.1. Starostlivosť o mládež

Aktivita 1.1.1. Podpora mládežníckych organizácií

Opatrenie 1.2. Starostlivosť o dôchodcov

Aktivita 1.2.1. Podpora činnosti klubu dôchodcov

Opatrenie 1.3. Starostlivosť o zdravotne postihnutých

Aktivita 1.3.1. Odbúranie bariér verejných a kultúrnych inštitúcií, obchodov, ubytovacích a stravovacích zariadení v zmysle platnej legislatívy

Opatrenie 1.4. Starostlivosť o marginalizované skupiny

Aktivita 1.4.1. Podpora reintegrácie marginalizovaných skupín

Aktivita 1.4.2. Rozvoj opatrovateľskej služby

Priorita 2: Zabezpečenie kvalitných technických podmienok pre miestnu sociálnu infraštruktúru

Opatrenie 2.1. Vytvorenie vhodných technických podmienok

Aktivita 2.1.1. Rekonštrukcia a výstavba sociálnych zariadení

3. Zdravotníctvo

Strategický cieľ: *Zvyšovať kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, čím sa zvýši kvalita života a spokojnosť občanov. Zvýšiť zdravotné povedomie občanov.*

Priorita 1: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva

Opatrenie 1.1. Podpora zdravotníckej osvetu a zdravý životný štýl

Aktivita 1.1.1. Spolupráca s organizáciami zabezpečujúcimi zdravotnícku osvetu a zdravý životný štýl

Aktivita 1.1.2. Podpora programov a organizácií podporujúcich prevenciu rôznych druhov závislostí

Priorita 2: Zlepšiť životné podmienky ovplyvňujúce zdravie

Opatrenie 2.1. Vytvoriť podmienky pre zdravé a bezpečné životné prostredie

Aktivita 2.1.1. Vytvoriť podmienky na ochranu zdravia pred škodlivými biologickými, fyzikálnymi, chemickými a abiotickými faktormi v životnom i pracovnom prostredí

Priorita 3: Zvýšenie úrovne zdravotníckych služieb

Opatrenie 3.1. Zabezpečenie kvalitných zdravotníckych služieb
Aktivita 3.1.1. Podpora rozvoja zdravotníckych služieb v obci

4. Školstvo

Strategický cieľ: *Zvýšiť úroveň výchovy a vzdelávania v miestnych predškolských a školských zariadeniach, skvalitniť technickú vybavenosť objektov predškolskej a školskej výchovy a vzdelávania.*

Priorita 1: Kvalitný predškolský a školský výchovný systém

Opatrenie 1.1. Zvýšenie efektivity výchovného systému

Aktivita 1.1.1. Podpora záujmových aktivít s dôrazom na rozvoj kreativity, zručnosti a osobnosti mladej generácie

Aktivita 1.1.2. Podpora prevenčných aktivít so zameraním na propagáciu zdravého životného štýlu

Aktivita 1.1.3. Zapájanie sa do regionálnych, nadregionálnych a medzinárodných rozvojových projektov

Priorita 2: Kvalitná predškolská a školská infraštruktúra

Opatrenie 2.1. Zlepšenie podmienok slúžiacich na predškolskú a školskú výchovu

Aktivita 2.1.1. Rekonštrukcia a modernizácia budov/objektov materských a základných škôl

Aktivita 2.1.2. Zlepšenie podmienok výchovy a vyučovania v materských a základných školách

5. Šport

Strategický cieľ: *Podpora športových aktivít občanov obce – podpora rozvoja telesnej kultúry. Zlepšenie možnosti voľno-časových športových aktivít detí, mládeže a dospelých podporujúcich zdravý životný štýl.*

Priorita 1: Rozvoj možností športovania

Opatrenie 1.1. Rozvoj masového športu

Aktivita 1.1.1. Podpora organizovania programov masového charakteru

Aktivita 1.1.2. Zvýšiť osvetu o pozitívnom vplyve športu na zdravie

Opatrenie 1.2. Zabezpečenie kvalitných športových zariadení

Aktivita 1.2.1. Rekonštrukcia, resp. výstavba nových športových zariadení

Opatrenie 1.3. Zabezpečenie prezentácie obce na športových podujatiach

Aktivita 1.3.1. Podpora športových klubov obce

6. Kultúra, história, tradícia

Strategický cieľ: *Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce, rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít. Vytvorí optimálne podmienky pre rozvoj kultúry.*

Priorita 1: Zvýšenie úrovne kultúrnej ponuky

Opatrenie 1.1. Investície do kultúrnej infraštruktúry

Aktivita 1.1.1. Rekonštrukcia a výstavba objektov slúžiacich na usporiadanie kultúrnych aktivít

Opatrenie 1.2. Zvýšenie spokojnosti občanov s ponukou programov

Aktivita 1.2.1. Podpora kultúrnych podujatí

Aktivita 1.2.2. Podpora miestnych kultúrnych organizácií

Opatrenie 1.3. Vytvorenie podmienok pre zachovávanie, zveľadovanie a šírenie kultúrneho dedičstva

Aktivita 1.3.1. Zvýšiť záujem obyvateľov a návštevníkov o aktivity v oblasti kultúry ako jedného zo základných atribútov rozvoja obce

7. Hospodárstvo

Strategický cieľ: *Vytvorenie kvalitných podmienok na podnikanie v rôznych odvetviach hospodárstva, rešpektujúcich kvalitné životné a prírodné prostredie.*

Priorita 1: Posilnenie hospodárstva obce zakladajúceho na cestovnom ruchu

Opatrenie 1.1. Posilnenie malých a stredných podnikateľov

Aktivita 1.1.1. Podpora rozvoja malých a stredných podnikateľov aktívnych v cestovnom ruchu

Opatrenie 1.2. Rozvoj turistických produktov

Aktivita 1.2.1. Vytvorenie nových turistických produktov vo vidieckom cestovnom ruchu, agroturistike a vínnej turistike

Aktivita 1.2.2. Zlepšenie spolupráce súkromného sektora a obce s cieľom vytvorenia nových produktov v cestovnom ruchu v celom spektre možných aktivít

Aktivita 1.2.3. Tvorba a distribúcia propagačných materiálov, vydávanie informačnej literatúry o primárnej a sekundárnej ponuke cestovného ruchu v tlačenej i elektronickej podobe

Priorita 2: Posilnenie hospodárstva obce i jej mikropriestoru

Opatrenie 2.1. Posilnenie podnikateľského sektoru obce i jej regiónu

Aktivita 2.1.1. Vytvorenie priemyselného parku v obci

Aktivita 2.1.2. Podpora multifunkčného poľnohospodárstva

Opatrenie 2.2. Spolupráca v záujme hospodárskeho rozvoja

Aktivita 2.2.1. Účasť obce na projektoch podporujúcich hospodársky rozvoj v danom regióne

Aktivita 2.2.2. Cezhraničná spolupráca pri tvorbe ponuky turistických a voľnočasových aktivít

Aktivita 2.2.3. Zintenzívnenie spolupráce s aktérmi hospodárskeho života doma i v zahraničí

8. Rozvoj bývania

Strategický cieľ: *Vytvoriť podmienky pre kvalitné bývanie reagujúce na potreby a požiadavky občanov obce a potenciálnych budúcich obyvateľov obce.*

Priorita 1: Skvalitnenie bytovej situácie

Opatrenie 1.1. Rozvoj výstavby nájomných bytových domov

Aktivita 1.1.1. Výstavba nájomných bytových domov

9. Doprava, technická infraštruktúra

Strategický cieľ: *Zvýšenie kvality, bezpečnosti a plynulosti dopravy v obci Marcelová a minimalizovať jej negatívny vplyv na obyvateľov a návštevníkov obce. Zlepšenie vybavenosti obce technickou infraštruktúrou.*

Priorita 1: Modernizácia cestnej dopravy

Opatrenie 1.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Aktivita 1.1.1. Rekonštrukcia a rozšírenie miestnych komunikácií

Aktivita 1.1.2. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia

Priorita 2: Rozvoj cyklistickej dopravy

Opatrenie 2.1. Rozvoj infraštruktúry cyklistickej dopravy

Aktivita 2.1.1. Podpora výstavby regionálnych cyklociest nadväzujúcich na Dunajskú cyklistickú cestu

Priorita 3: Rozvoj hromadnej dopravy

Opatrenie 3.1. Optimalizácia výkonu hromadnej dopravy

Aktivita 3.1.1. Podpora kvalitnej a spoľahlivej hromadnej dopravy

Priorita 4: Rozvoj inžinierskych sietí

Opatrenie 4.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí

Aktivita 4.1.1. Rozšírenie a modernizácia inžinierskych sietí

10. Životné prostredie

Strategický cieľ: *Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, zvýšenie ochrany územia pred povodňami, znižovanie zaťaženia životného prostredia, podpora environmentálnej výchovy detí predškolského a školského veku i širokej verejnosti. Koordinované priestorové usporiadanie a funkčné využitie pozemkov súčasne s riadeným socio-ekonomickým rozvojom.*

Priorita 1: Zlepšenie stavu životného prostredia

Opatrenie 1.1. Zníženie zaťaženia životného prostredia

Aktivita 1.1.1. Vybudovanie kanalizácie

Aktivita 1.1.2. Zabezpečenie vhodných priestorov pre separovaný zber odpadu

Aktivita 1.1.3. Rekultivácia skládky TKO

Aktivita 1.1.4. Vybudovanie kompostárne

Aktivita 1.1.5. Zlepšenie systému separovaného zberu odpadu

Opatrenie 1.2. Zlepšenie stavu verejnej zelene a úprava verejných plôch

Aktivita 1.2.1. Úprava a budovanie plôch a zariadení verejnej zelene

Aktivita 1.2.2. Úprava verejných plôch

Priorita 2. Zníženie antropogénnych vplyvov na životné prostredie

Opatrenie 2.1. Riešenie problémov odpadového hospodárstva

Aktivita 2.1.1. Odstránenie divokých skládok

Opatrenie 2.2. Zapojenie verejnosti do zlepšenia stavu životného prostredia

Aktivita 2.2.1. Environmentálna výchova detí a širokej verejnosti

Aktivita 2.2.2. Zvýšenie angažovanosti občanov obce v procese zvyšovania objemu separovaného odpadu

Priorita 3: Koordinovať rozvoj priestorového usporiadania a funkčného využitia pozemkov súčasne s riadeným socio-ekonomickým rozvojom

Opatrenie: 3.1. Zabezpečenie dokumentov usmerňujúcich koordinovaný priestorový a socio-ekonomický rozvoj

Aktivita 3.1.1. Vypracovanie Územného plánu obce Marcelová

Priorita 4: Zabezpečenie komplexnej ochrany územia pred povodňami

Opatrenie: 4.1. Zabezpečenie aktivít súvisiacich s povodňami

Aktivita 4.1.1. Rekonštrukcia a revitalizácia protipovodňových zariadení

D. Akčný plán obce Marcelová na obdobie 2010-2016

Akčný plán

Oblasť / poradové číslo projektu Viazanosť na strategický program (oblasť, priorita, opatrenie, aktivita) Názov projektu	Časový harmonogram	Koor- dinátor	Finančná náročnosť v EUR	Verejné výdavky spolu v EUR	Verejné výdavky v EUR				Súkromné výdavky v EUR	Poznámky
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU		
4/1 4.2.1.2. Rekonštrukcia telocvične pri ZŠ Marcelová	2011	Obec Marcelová	33 211 €	33 211 €	3000 €	-	30 211 €	-		
8/1 8.1.2.1. Výstavba nájomných bytov - 18 b.j. – Čintorínsky rad	2011	Obec Marcelová	801 620 €	801 620 €	45 320 €	-	756 300 €	-	-	-
10/1 10.1.1.1. Odkanalizovanie obce Marcelová	2011-2015	Obec Marcelová	8 652 748 €	8 652 748 €	432 637 €	-	865 275 €	7 354 836 €	-	-

10/2 10.1.1.5. Zlepšenie systému separovaného zberu v obci Marcelová	2011	Obec Marcelová	450 854 €	450 854 €	22 542 €	-	45 085 €	383 226 €		
10/3 10.4.1.1. Rekonštrukcia a revitalizácia protipovodňových zariadení v obci Marcelová	2011 - 2012	Obec Marcelová	550 570 €	550 570 €	27 528 €	-	55 057 €	467 985 €		

Projektové zámery

Projektový zámer (oblasť / poradové číslo projektu): 4/1

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia telocvične pri ZŠ Marcelová
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom navrhovaných stavebných úprav na riešenie vzniknutej nepriaznivej situácie je predovšetkým skvalitniť hodnoty životného prostredia, odstrániť nedostatky nepriaznivého vplyvu zatekania a zabrániť nezdravému spôsobu života, a tým riešiť úpravu vnútorného a vonkajšieho vzhľadu daného objektu.
<i>Termín</i>		2011
<i>Garant</i>		Obec Marcelová
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Krajský školský úrad Nitra
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR (SKK)</i>		33 211 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	3 000 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	30 211 €
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	-
	<i>zdroje EU</i>	-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	33 211 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Plánovanou rekonštrukciou telocvične, sociálno-hygienických zariadení a šatní sa odstráni vzniknutý havarijný stav a s tým sa kladne riešia jestvujúce závažné nedostatky pri užívaní daného objektu.
<i>Užívatelia</i>		Žiaci základnej školy
<i>Indikátory monitoringu</i>		Rast kvality vyučovania na ZŠ, rast počtu obyvateľov obce využívajúcich aktívne formy oddychu a rekreácie, zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva

Projektový zámer: 8/1

<i>Názov projektu</i>		Výstavba nájomných bytov - 18 b.j. – Cintorínsky rad
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zvýšiť počet bytov v obci ohľadom na záujem o bývanie v obci, zlepšiť podmienky bývania v obci a následne prispieť k zlepšeniu demografickej štruktúry obyvateľstva obce.
<i>Termín</i>		2011
<i>Garant</i>		Obec Marcelová
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		801 620 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	45 320 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	756 300 €
	<i>zdroje EU</i>	-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	801 620 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Nájomný dom - 14 bytových jednotiek
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a iní záujemcovia o bývanie v obci
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie počtu kvalitných bytov v obci, zlepšené podmienky bývania v obci

Projektový zámer: 10/1

<i>Názov projektu</i>		Odkanalizovanie obce Marcelová
<i>Cieľ projektu</i>		Odkanalizovanie obce je riešené gravitačnou aj tlakovou kanalizáciou. Gravitačná stoková sieť je navrhnutá v časti obce Krátke Kesy a tlaková kanalizácia v časti Marcelová. Splaškové odpadové vody budú prostredníctvom navrhovanej kanalizácie odvádzané do jestvujúcej čerpacej stanice, odkiaľ budú prečerpávané na jestvujúcu ČOV.
<i>Termín</i>		2011 - 2015
<i>Garant</i>		Obec Marcelová
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Ministerstvo životného prostredia SR , obec
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR (SKK)</i>		8 652 748 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	432 637 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	865 275 €
	<i>zdroje EU</i>	7 354 836 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	8 652 748 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Vybudovaná kanalizácia
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce Marcelová
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšená ochrana životného prostredia, zlepšená kvalita životného prostredia

Projektový zámer: 10/2

<i>Názov projektu</i>		Zlepšenie systému separovaného zberu v obci Marcelová
<i>Cieľ projektu</i>		Podpora zavádzanie nových a zefektívňovanie jestvujúcich systémov separovaného zberu komunálnych odpadov. Rozšírenie existujúceho separovaného zberu o biologicky rozložiteľný komunálny odpad a iné zložky komunálneho odpadu, zakúpenie strojov, zariadení a techniky za účelom úpravy vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu.
<i>Termín</i>		2011
<i>Garant</i>		Obec Marcelová
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Ministerstvo životného prostredia SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		450 854 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	22 543 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	45 085 €
	<i>zdroje EU</i>	383 226 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	450 854 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Realizáciou projektu sa naplnia ciele a špecifické ciele pre toto opatrenie. Zakúpením techniky sa skvalitní a zintenzívni separovaný zber v obci.
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce Marcelová, návštevníci obce, organizácie
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšená ochrana životného prostredia , zlepšená kvalita životného prostredia

Projektový zámer: 10/3

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia a revitalizácia protipovodňových zariadení v obci Marcelová
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zabezpečenie protipovodňovej ochrany obce Marcelová, čiže odvedenie vnútorných vôd vzniknutých dlhodobými a externými zrážkami. Zvýšenie prietoknosti jestvujúcich priekop a kanálov ich úpravou a obnovou.
<i>Termin</i>		2011 - 2012
<i>Garant</i>		Obec Marcelová
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Ministerstvo životného prostredia SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		550 570 €
<i>Verejné zdroje</i>	<i>miestne zdroje</i>	27 528 €
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	-
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	55 057 €
	<i>zdroje EU</i>	467 985 €
	<i>verejné zdroje spolu</i>	550 570 €
<i>Súkromné zdroje</i>	<i>podnikatelia</i>	-
	<i>nadácie</i>	-
	<i>iné</i>	-
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	-
<i>Výstupy</i>		Aktívnym odvádzaním zrážkových vôd v oblasti cez upravené odvodňovacie sústavy sa dosiahne rýchleho odtoku povrchových vôd z územia a zabráni sa celospoločenským škodám, dôjde k revitalizácii skultúrneniu krajiny a životného prostredia.
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce Marcelová, organizácie
<i>Indikátory monitoringu</i>		Realizáciou stavby sa zvýši spokojnosť obyvateľstva so stavom životného prostredia, zvýšenie ochrany pred povodňami.

E. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

PHSR obce Marcelová je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Marcelová, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Marcelová bude zriadená Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Koordinačnej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, predsedovia komisií pri obecnom zastupiteľstve) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Marcelová sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Koordinačnej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Marcelová podľa potreby, najmenej jedenkrát polročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Marcelová tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Marcelová (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Marcelová – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Marcelová je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Marcelová a legislatívne zmeny. PHSR obce Marcelová bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôbovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorit obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Marcelová bude založená na princípe výberu priorit, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová odporučí zmeny v PHSR obce Marcelová,
2. Obecné zastupiteľstvo schválí PHSR obce Marcelová na ďalšie obdobie.

F. Záver

Dokument PHSR obce Marcelová je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Marcelová je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 7 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Marcelová.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Marcelová je rozčlenený na štyri základné časti:

- v prvej časti je podrobne analyzovaný reálny stav jednotlivých oblastí územia obce Marcelová,
- v druhej časti je podaná SWOT analýza obce,
- v tretej časti je zostavená rozvojová stratégia, v ktorej sú zadané hlavné priority a opatrenia rozvoja obce Marcelová – navrhované konkrétne aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci Marcelová – na toto programovacie obdobie,
- štvrtá časť programového dokumentu obsahuje akčný plán rozvoja obce Marcelová na obdobie 2010-2016.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Marcelová je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Marcelová schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Marcelovej. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Marcelová realizuje Obecné zastupiteľstvo v Marcelovej.

G. Prílohy

G1. Vybrané rozvojové aktivity obce v období 2006-2010

Oblasť / poradové číslo projektu Viazanosť na strategický program (oblasť, priorita, opatrenie, aktivita) Názov projektu	Časový harmonogram	Koor- dinátor	Finančná náročnosť v EUR (SKK)	Verejné výdavky spolu v EUR (SKK)	Verejné výdavky v EUR (SKK)				Súkromné výdavky v EUR (SKK)	Poznámky
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU		
Rekonštrukcia strechy ZŠ	2006	Obec Marcelová	66.387,83- €	66.387,83 -€	-	66.387,83- €	-	-	-	-
Kanalizácia I. časť-II. etapa	2006	Obec Marcelová	142.003,58- €	142.003,58- €	6.472,81- €	-	135.530,77- €	-	-	-
Rekonštrukcia domu smútku – Krátke Kesy	2006 - 2007	Obec Marcelová	64.384,- €	64.384,- €	64.384,- €	-	-	-	-	-

14 Bytová jednotka – Cintorínsky rad	2006 - 2007	Obec Marcelová	623.905,99- €	623.905,99- €	43.344,35- €	-	580.561,64- €	-	-	-
9 Bytová jednotka - Zdravcentrum	2007 - 2008	Obec Marcelová	425.544,90- €	425.544,90- €	30.603,65- €	-	394.941,24- €	-	-	-
Rekonštrukcia ZŠ Marcelová a školská jedáleň	2009 - 2010	Obec Marcelová	1.024.569,- €	1.024.569,- €	51.228,- €	-	102.457,- €	870.884,- €	-	-
14 Bytová jednotka – Cintorínsky rad	2009 - 2011	Obec Marcelová	801.620,- €	801.620,- €	45.320,- €	-	756.300,- €	-	-	-

G2. Vybrané rozvojové aktivity obce Marcelová v období 1990-2005

Názov projektu	Časový harmonogram	Kordinátor	Finančná náročnosť (v tis. SKK)	Verejné výdavky spolu (v tis. SKK)	Verejné výdavky (v tis. SKK)				Súkromné výdavky (v tis. SKK)		
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU	podnikatelia	nadácie	iné
Rekonštrukcia Zdravotného centra	1996-1997	Obec Marcelová	1.700	1.700	1.700	-	-	-	-	-	-
Rekonštrukcia strechy kultúrneho domu	2000-2002	Obec Marcelová	9.000	9.000	9.000	-	-	-	-	-	-
Čistiareň odpadových vôd Marcelová –Chotín	2000-2002	Obec Marcelová	13.500	13.500	3.000	-	10.500	-	-	-	-
Obytný dom – 14 nájomných bytov	2002-2003	Obec Marcelová	15.000	15.000	400	-	14.600	-	-	-	-
Rekonštrukcia a rozšírenie jestvujúcej telocvične	2003 -2004	Obec Marcelová	1.500	1.500	-	--	1.500	-	-	-	-

Kanalizácia I. etapa	2005	Obec Marcelová	2.205	2.205	105	-	2.100	-	-	-	-
Rekonštrukcia štadiónu	1990-1992	Obec Marcelová	4.000	4.000	4.000	-	-	-	-	-	-
Rekonštrukcia budovy B-Centrum	1996-1998	Obec Marcelová	990	990	990	-	-	-	-	-	-

G3. Monitorovanie rozvoja obce – vybrané ukazovatele kvality dobrého riadenia rozvoja územia

Pomocou uvedených ukazovateľov je možné hodnotiť pozitívne alebo negatívne zmeny v rozvoji územia. V prípade negatívneho vývoja v niektorej z uvedených oblastí môže Koordinačná komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Marcelová, ako aj ostatné zodpovedné orgány obce iniciovať zavedenie nových, účinnejších opatrení a aktivít. Navrhované ukazovatele sú akceptované na medzinárodnej úrovni a rešpektujú všetky tri základné dimenzie trvalo udržateľného rozvoja obce: sociálnu dimenziu, ekonomickú dimenziu a environmentálnu dimenziu. Uvedené ukazovatele sa odporúčajú vyhodnocovať každý rok, toto hodnotenie predložiť na rokovanie obecného zastupiteľstva a zároveň s ním oboznámiť občanov obce.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj údajov
Miera nezamestnanosti	Počet	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR
	podiel v %	
Sociálne odkázaní obyvatelia – pod hranicou chudoby	Počet	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
	podiel v %	
Prirodzený prírastok obyvateľov	Ročný prírastok v %	Obec, Štatistický úrad SR
Migrácia obyvateľov (príťahovaní – odstávaní)	Ročný prírastok v %	Obec, Štatistický úrad SR
Spokojnosť obyvateľov so sociálnymi službami v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Zdravie – chorobnosť, úmrtnosť	Počet ochorení a úmrtí na 100 obyv.	Obec, Štatistický úrad SR, Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky
Vzdelanosť obyvateľov – VŠ, SŠ	Počet	Obec, Štatistický úrad SR
	Podiel v %	
Objem investícií do skvalitnenia občianskej infraštruktúry obce	SKK, EUR	Obec
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou materskej školy v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s možnosťami športovania v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Kultúrne podujatia v obci	Počet	Obec
Spokojnosť obyvateľov s kultúrnym životom v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Význam neziskového sektora vo verejnom živote	Počet aktívnych mimovládnych organizácií v obci	Ministerstvo vnútra SR, Štatistický úrad SR
Ekonomická výkonnosť obce	Čelkový obrat podnikov	Štatistický úrad SR, podnikateľské subjekty
	obrat / obyvateľ	
Odvetvová štruktúra pracovných príležitostí	Podiel pracujúcich v terciárnom a sekundárnom sektore	Obec, podnikateľské subjekty, Štatistický úrad SR
Vytvorené pracovné miesta	Počet vytvorených pracovných miest za jeden rok	Obec, Štatistický úrad SR
Odchádzka za prácou	Počet obyvateľov odchádzajúcich za prácou	Obec, Štatistický úrad SR
	% z ekonomicky aktívnych	
Predpoklady na cestovný ruch a rekreáciu	Počet lôžok	Obec
	Počet stoličiek	Podnikateľské subjekty
	Počet atrakcií	Obec, Podnikateľské subjekty
	Počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach	Obec, Podnikateľské subjekty
	Počet návštevníkov obce	Obec, Podnikateľské subjekty
Propagácia obce ako turisticky významné regionálne centrum	Počet a forma propagácií	Obec

Spokojnosť obyvateľov s úrovňou služieb v obci	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre prácu	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Výška investícií do skvalitnenia technickej infraštruktúry obce	SKK, EUR	Obec
Spokojnosť obyvateľov s dopravnou infraštruktúrou obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Zníženie nehodovosti	Počet nehôd	Polícia SR
Úbytok poľnohospodárskej pôdy v katastri	Zmena plochy v ha	Výskumný ústav geodézie a kartografie v Bratislave, Správa katastra, obec
Verejný vodovod a kanalizácia	Podiel napojených domácností v %	Obec, Štatistický úrad SR
Kvalita bývania - veľkosť obytnej plochy	m ² na 1 obyvateľa	Obec, Štatistický úrad SR
Kvalita bývania - intenzita výstavby bytov	Počet postavených kolaudovaných bytov	Obec
Bezpečnosť obyvateľov – zaznamenané trestné činy	Počet	Polícia SR, obec
	Podiel na 1000 obyvateľov	
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre život	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Náročnosť na zdroje – spotreba elektriky, vody, plynu	Merná jednotka	Energetické podniky
	Merná jednotka/bytv.	
Využívanie obnoviteľných zdrojov energie	% celkovej spotreby	Energetické podniky
Produkcia odpadov podľa kategórií	Produkcia v t na obyv.	Obec
Recyklácia a druhotné využívanie odpadu	Podiel zhodnotenia v %	Obec
Emisie hlavných znečisťujúcich látok	kg, t podľa druhu	Úrad životného prostredia, obec
	Prepočet na obyvateľa	
Kvantita sídelnej zelene – plochy verejnej zelene a inej významnej zelene v intraviláne obce	ha	Obec
	Prepočet na obyvateľa	
Výskyt rizikových faktorov životného prostredia v území – skládky odpadov, devastované a poškodené plochy	ha, % plochy k.ú.	Obec
Spokojnosť obyvateľov so životným prostredím obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Existencia VZN pre ekonomickú, sociálnu a environmentálnu oblasť	Počet, popis	Obec
Podiel finančných prostriedkov na rozvoj obce	SKK, % rozpočtu	Obec
Environmentálna výchova na materskej škole a osвета	Počet hodín vyučovania, prednášok	Obec, materská škola
Príspevok občanov k práci miestnej samosprávy a verejnoprospešným aktivitám	Zoznam akcií	Obec
Záujem občanov o rozvoj obce a verejnoprospešné aktivity	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Informovanosť občanov o práci miestnej samosprávy a problémoch obce	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť obyvateľov s prácou miestnej samosprávy	% obyvateľov	Dotazníkový prieskum
Spokojnosť návštevníkov s obcou	% návštevníkov	Dotazníkový prieskum

G4. Fotodokumentácia

G5. Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu

- Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre obdobie 2007 – 2013, Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, Bratislava, 2006
- VZN č.1/2008, ktorým sa vyhlasuje "Záväzná časť Územného plánu Veľkého územného celku Nitrianskeho kraja - Zmeny a doplnky č.2"
- Nitriansky samosprávny kraj (2008): Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015, 2008
- Nitriansky samosprávny kraj (2007): ZMENY A DOPLNKY ÚZEMNÉHO PLÁNU VEĽKÉHO ÚZEMNÉHO CELKU NITRIANSKEHO KRAJA Č.2.
- Nitriansky samosprávny kraj (2007): KONCEPCIA ROZVOJA KULTÚRY NITRIANSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA NA ROKY 2008 – 2015
- Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2010, Bratislava
- STRATÉGIA ROZVOJA KONKURENCIESCHOPNOSTI SLOVENSKA DO ROKU 2010 - *Lisabonská stratégia pre Slovensko*, Bratislava
- Územný plán obce Marcelová
- Program odpadového hospodárstva obce Marcelová
- Korec P. a kolektív (1997): Kraje a okresy Slovenska, Q111, Bratislava
- Lukniš a kol. (1972): Slovensko – Príroda, Obzor, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): Národný plán regionálneho rozvoja SR, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2007): Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013, Bratislava
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre obdobie 2007 – 2013, Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, Bratislava, 2006
- Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
- SAV Veda (1978): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Bratislava
- Slovenská akadémia vied, Slovenský úrad geodézie a kartografie (1980): Atlas SSR
- Štatistický úrad SR (2003): Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001
- Štatistický úrad SR – Krajská správa Nitra (2004): Bulletin 2005/1Q, Bulletin 2005/2Q, Bulletin 2004/1Q, Bulletin 2004/2Q, Bulletin 2005/3Q, Bulletin 2005/4Q
- Ministerstvo pôdohospodárstva SR (2003): Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2004-2006, Bratislava
- Správa o stave životného prostredia Nitrianskeho kraja k roku 2002, SAŽP, Nitra, 2003
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja, Nitra, 2003
- Územný plán veľkého územného celku Nitrianskeho kraja, Bratislava, 1997
- Územný plán veľkého územného celku Nitriansky kraj – zmeny a doplnky r. 2003, Bratislava, 2004
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja (*potreby a perspektívy v období 2004 – 2010*), Nitra, 2004
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013, Nitra 2005
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003) Operačný program Základná infraštruktúra, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Ľudské zdroje, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Priemysel a služby, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2003): SOP – Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Bratislava
- Mapa okresov SR – okres Komárno, mierka 1 : 50 000, vydal Úrad geodézie a kartografie a katastra SR, 1999
- Štatistický úrad SR (2003): Štatistický lexikón obcí SR 2002, Bratislava
- Štatistický úrad SR (1994): Štatistický lexikón obcí SR 1992, Bratislava
- VKÚ (2002): Podrobný autoatlas - Slovenská republika, 1:100 000, Harmanec
- VKÚ (2004): Rybárska mapa SR 1:250 000, Harmanec
- Ministerstvo životného prostredia SR (2001): Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR (2002): Atlas krajiny SR, Bratislava
- Štatistický úrad SR (2002): Štatistická ročenka regiónov SR, Bratislava
- Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (2004): Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, Bratislava
- Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky (2003): Health Statistics Yearbook of the Slovak Republic 2002, Bratislava

Ústav informatiky a prognóz školstva (2005): Štatistická ročenka školstva 2005, Bratislava
Okresný úrad v Komárne (2002): Program odpadového hospodárstva okresu Komárno do roku 2005, Komárno
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Komárne (2006): Nezamestnanosť v obci Marcelová
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (2007): Prognóza vývoja zamestnanosti do roku 2015
Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika-Slovenská republika 2007-2013
Operačný program Životné prostredie na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program Doprava na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program Informatizácia spoločnosti na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program Výskum a vývoj na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program Zdravotníctvo na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program Vzdelávanie na roky 2007-2013, Bratislava
Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia na roky 2007-2013, Bratislava
Nitriansky samosprávny kraj (2006): Regionálna energetická koncepcia využívania poľnohospodárskej a lesníckej biomasy Nitrianskeho kraja
Územný plán obce Marcelová, 2007
Štatistický úrad Slovenskej republiky - pracovisko ŠÚ SR v Nitre (2010): INFORMATÍVNA SPRÁVA O EKONOMICKOM VÝVOJI V NITRIANSKOM KRAJI ZA 1. POLROK 2010

www.upsvar.sk
www.statistics.sk
www.sazp.sk
www.sopsr.sk
www.uzis.sk
www.build.gov.sk
www.marcelova.sk
www.minv.sk